

Upravništvo Ljubljana Knafljeva 1.
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajsko trg 7
— Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 11842,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Angleška spomenica berlinski vladi

Odgovor angleške vlade na nemško odpoved pomorske pogodbe iz l. 1935

London, 29. junija. br. Britanska vlada je sredi objavila spomenico, v kateri zavzema svoje stališče glede na nemško odpoved pogodbe o razmerju pomorskih obojarskih sil med obema državama iz l. 1935., ki je bila predlaskim dopolnjena. V prvem delu spomenice obravnava angleška vlada razloge, ki jih je Hitler v svojem znanim govoru v državnem zboru navedel za odpoved. Glavni razlog naj bi bil ta, da bo Anglija v kakršnikoli evropski vojni vedno v taboru, ki bo proti Nemčiji. Angleška vlada odločno zavrača to trditve. Velika Britanija bo proti Nemčiji le v primeru, če bi napadla kakšno drugo državo. S tega vidika je Velika Britanija tudi dala znana jamstva nekaterim evropskim državam, pa tudi ta jamstva bo izpolnila, le, ko bo bila ena ali druga od teh držav napadena od kake tretje države. Angleška politika ima zgolj ta namen, da se ohrani neodvisnost malih in velikih držav, ki bi bile lahko v danem primeru ogrožene.

Britanska vlada s svojo politiko nima namena, da bi kakorkoli ovirala razvoj nemške trgovine in gospodarstva. Sprito tega bi angleška vlada pristala na pogajanja, ki bi omogočila v kakršnikoli obliki zboljšanje gospodarskega položaja Nemčije, seveda s pogojem, da bi se po prej obnovilo nujno potrebno medsebojno zaupanje in pokazala dejansko dobra volja do sporazuma.

Angleško-nemška pomorska pogodba iz l. 1935. je bila popolnoma jasno definirana kot sredstvo za omejitve obojarskega na morju. Če nemška vlada sedaj trdi, da je imela pogodba drug namen, tedaj ne govori resnice. Njena trditve tudi v pogodbah sami nima nobene osnove. V pismih, ki sta jih leta 1935. izmenjali angleška in nemška vlada, je bila pogodba izrecno označena za trajno. To izjavo je podpisal sedanjí nemški zunanji minister Ribbentrop. V pogodbah, ki je bila dve leti pozneje izpolnjena, tudi ni bilo nobene klavzule, po kateri bi mogla ena ali druga stran pogodbo enostransko odpovedati. Določeno je bilo celo, da se bo razmerje med nemško in angleško pomorsko vojno silo v vseh okoliščinah ohranilo na bazi 35 : 100. V smislu pogodbe so bile spremembe možne, toda le glede na posamezne vrste ladij in njihov oborožitev.

Nemška vlada je izrazila željo, da bi se pričela pogajanja za novo ureditve razmerja pomorskih obojarskih sil obeh držav, pri čemer naj bi bili kvalitativni po-

goji isti kakor doslej. Tudi Anglija je pripravljena pogajati se, a le, če se doseže jassen sporazum. Glede na to bi bila potrebna izmenjava misli o občem položaju. Če bi nemška vlada nato še instistirala pri pogajanjih, bi angleška vlada želi pojasniti o tem, kaj nemška vlada prav za prav namerava. Predvsem bi angleška vlada rada vedela, kdaj naj bi se po nemškem mnenju pogajanja za novi sporazum pričela, in dokler bi mogla nemška vlada dati obvezna zagotovila, da nove pogodbe ne bo spet enostransko odpovedala ali spremenila.

Danes dopoldne je angleški poslanik v Berlinu izročil spomenico zunanjemu ministru Ribbentropu.

Berlin: Nova pogodba z Anglijo nemogoča

Berlin, 29. junija. z. Nota angleške vlade glede nemške odpovedi pomorske pogodbe med Anglijo in Nemčijo je naletela v nemških krogih na splošno odklonitev. »Völkischer Beobachter« piše, da o kakih pogajanjih z Anglijo in o sklenitvi kake nove pogodbe ne more biti niti govora. Nemčija nima zaupanja v Anglijo, ki je postala glavni nasprotnik Nemčije. Govor francoskega ministrskega predsednika nemški tisk popolnoma ignorira.

Zastopniki laburistov pri Chamberlainu

London, 29. junija. AA. (Reuter): Glavni odbor delavske stranke je imel danes svojo sejo. Trije zastopniki glavnega odbora so včeraj v spodnjem domu obiskali predsednika vlade Chamberlaina in zunanjega ministra lorda Halifaxa ter z njima dve uri razpravljali o posameznih vprašanjih zunanje politike.

Italijanski glasovi o Daladierovem govoru

Rim, 29. junija. z. V Rimu smatrajo za posebno značilno, da je francoski ministrski predsednik Daladier uporabil zaključitev zasedanja parlamenta za to, da je orisal mednarodni položaj. Rimski listi pišejo, da si je hotel Daladier na ta način že v naprej preskrbeti alibi za dogodke, ki pridejo. Zapadne velesile kljub temu ne bodo mogle ostreti odgovornosti za sedanjjo mednarodno napetost.

Nova mlada žrtev planin

Akademik Dušan Klepec se je ubil v Jalovčevi steni

Rateče-Planica, 29. junija. Davi okrog 4. se je podala družba štirih plezalcev iz Tamarja v Jalovčevo steno. V steno so plezali v dveh skupinah, v prvi je bil akademik Dušan Klepec iz Ljubljane z nekim tovarišem, v drugi pa sta bila brata Deisingerja, vsi štirje iz Ljubljane. Klepec in njegov tovariš sta plezala tako zvano Hornovo smer, brata Deisingerja pa sta vzela smer čez Kot preko grebena in srečno dosegla vrh Jalovca.

Ko sta se vracala Deisingerjeva preko kuloarja v Tamar, sta opazila na snežišču v kuloarju truplo ponesrečenega turista, v katerem sta takoj spoznala akademika Dušana Klepeca, ki je bil pa že mrtev. Dobil je smrtno poškodbo na glavi in je bil sploh močno poškodovan po telesu.

V Jalovčevi steni sta opazila njegovega spremljevalca, ki je bil na zelo eksponiranem mestu. Do njega nista mogla. Zavpil jima je, da se je nesreča zgodila zaradi tega, ker se jima je v steni utrgala vrh. To se je pripetilo okrog 11. dopoldne. Po nesreči je Klepec omahnil kakih 500 m globoko in padel na snežišče v kuloarju. Takoj po padcu se je še zakotalil precej daleč po snežišču.

Vest o nesreči je prinesel v Rateče neki turist in takoj nato je odšla reševalna eks-

pedicija SPD iz Rateč na pomoč. Na čelu ekspedicije je bil znani plezalec Uroš Zupancič, z njim pa so bili še Jože Mežik, Jakob Benet in Janez Erlih iz Rateč. Ekspedicija je krenila v Jalovčevo steno, da reši ponesrečenega Klepečevega tovariša, ki je bil na tako ogroženi točki, da ni mogel ne naprej ne nazaj. Ob času našega poročila, to je okrog 18 reševalcev se ni bilo do doma Ilirije, verjetno pa je, da so že bili v koči pri Tamarju. Brata Deisingerja sta se že vrnila in sta se z vlakom ob 17. odpeljala v Ljubljano.

Pokojni Dušan Klepec je bil star šele 21 let in je študiral pravo na ljubljanski univerzi. Bil je nadarjen in tudi zelo priden dijak ter je bil tik pred drugim državnim izpitom. Vzgojen je bil strogo v nacionalnem duhu in je bil kot tak tudi član Sokola I na Taboru. Za ugledno Klepečovo družino, ki je v teku osmih mesecev izgubila že drugega svojega člana — lani je umrl rodinski oče, ugledni odvnetnik dr. Jozep Klepec — je to seveda strašen udarec, zlasti pa za ubogo mater saj je bil kot sin edinec. Poleg nje žalujejo za vrlim bratom še štiri sestre.

Ugledni Klepečevi rodni ob tako tragični izgubi naše iskreno sožalje!

Tajinstven umor na ljubljanski periferiji

Ljubljana, 29. junija. V Brinjah, prijaznem naselju na periferiji Ljubljane v smeri proti Posavju, se je davi razširila vest o strašnem umoru, katerega žrtev je postala neka žena, ki so jo našli jutraj na njenem domu s prezezanim vratom. Že jutraj sta pohiteli na kraj zločina policijska in sodna komisija in zaradi suma umora sta bila takoj aretirana mož umorjene B. V. ter njen pastorek Ludvik, ki je še mladoleten. Prav za-

radi njegove mladoletnosti drži policija vso stvar v najstrožji tajnosti. Oba sta bila v dopoldanskih urah prepeljana na policijo v Ljubljano in po zaslusanju v šentpetersko vojašnico, kjer so zaprli vsakega v posebno celico. Ves sum je zgostil okrog njiju, a se še ne ve, komu bo pripadel večji, težji delež krivde. Novica o strašnem dejanju je vzbudila vznemirjenje po vsem Posavju.

Nemški finančni minister v Pragi

Praga, 29. junija. AA. Nemški finančni minister grof v. Crossig je prišel danes v Prago in obiskal protektorja barona Neuratha. Predsednik dr. Hacha je priredil snoč v praškem dvorcu večerjo na čast nemškemu finančnemu ministru.

Madžarsko-rumunski odnošaji

Budimpešta, 29. junija. AA. (Stefani): »Magyarország« piše, da v rumunsko-madžarskih odnosajih niso nastopili nobeni novi momenti. List obenem smatra, da se odnosaji utegnejo še poslabšati.

Kriza zaradi Gdanska na višku

Mednarodni položaj se je tako poslabšal, da je mir v Evropi v resni nevarnosti — Priprave za prevrat v Gdansku in zbiranje čet v mestu

London, 29. junija. z. Semkaj prihajajo tako alarmantne vesti iz Gdanska, da vznemirjenje od ure do ure narašča. Vse vesti govore o tem, da dosega napetost vrhunec in da obstoji resna nevarnost za mir. V tem smislu tolmačijo zlasti prihod velikih kontingentov SS in SA oddelkov iz Nemčije v Gdansk, rekvizicija več tisoč avtomobilov, razdelitev plinskih mask med nemško prebivalstvo v Gdansku in prekinitev vojaških dopustov v Nemčiji.

Na drugi strani kaže propaganda za poljsko mornarico, da se Poljaki za nobeno ceno ne bodo dali izriniti iz Gdanska. To dokazuje tudi izjava, ki jo je podal poljski trgovinski minister v Gdini, rekoč, da je bodočnost Poljske na obalah Vzhodnega morja. Posebno značilen je v zvezi s tem tudi izredno oster govor, ki ga je imel predsednik poljske republike Moscicki, ki je poudaril, da bo Poljska branila vsako ped svoje zemlje in ščitila svoj življenjski prostor.

Na neko vprašanje v angleški spodnji zbornici je državni podtajnik Butler ponovno izjavil, da pomeni napad na Gdansk svetovno vojno. Pozornost je vzbudil Churchillov govor, ki je podčrtal utemeljenost svarila francoskega ministrskega predsednika Daladiera in naglasil, da je nevarnost sedaj večja kot je bila kdikoli prej. Listi naglašajo, da je Churchill doslej vedno pravilno ocenjeval mednarodni položaj, ter da so se zadnji dve leti vse njegove napovedi izpolnile.

Tudi v pučenih vladnih krogih smatrajo položaj za zelo resen in opozarjajo na to, da bo dosegla mednarodna napetost v mesecih juliju, avgustu in septembru svoj višek, če ne bo prišlo do še kaj hušega. V Londonu mnogo razpravljajo o tem, da bo dal Hitler od gdanskega senata proglasiti priključitev Gdanska k Nemčiji, nakar bi nemška vojska vkorakala v mesto. Ni dvoma, da se bo Poljska temu zoperstavila in tako bo prišlo no svetovne vojne.

Na drugi strani se pojavljajo tudi glasovi, da so vsa nemška propaganda in vse nemške vojaške priprave v smeri Gdanska samo manever, ki naj bi odvrnil pozornost od drugih priprav ter da bo odločilna akcija Nemčije usmerjena najbrže na docela drugo stran. Ugotoviti pa je treba, da v Londonu sedaj ne kažejo nikake neodločnosti kakor lanskega septembra, marveč z vso odločnostjo opozarjajo na to, da bo Anglija skupno z ostalimi zavezniki brezpogojno izvršila svoje obveznosti. Churchill je v spodnji zbornici izrecno poudaril, da delajo Nemci veliko napako. Če grade svoje račune na neodločnosti francoske in angleške demokracije. Zavedati se morajo, da je ves angleški narod solidaren z vlado.

V pričakovanju prevrata v Gdansku

Pariz, 29. junija. z. Govor ministrskega predsednika Daladiera ob zaključku parlamentarnega zasedanja je napravil silen vtis ne samo v parlamentarnih krogih,

nego tudi v vsej ostali javnosti. Splošno ga tolmačijo kot resen opomin in svarilo pred vsakim nasiljem, ki bi neizbežno rodilo strnjen odpor Anglije, Francije in vseh njunih zaveznikov. Dogodkom v Gdansku posvečajo tudi v Parizu največjo pozornost in splošno pričakujejo, da bo tam počil prvi strel.

Včeraj je prišlo v Gdansk nad 4000 »civilistov« iz Vzhodne Prusije in iz Varšave poročajo, da so danes SS in SA oddelki razdeljevali orožje in municijo. Sto mož SS oddelkov je zasedlo tudi gdansko radijsko oddajno postajo. Na letališču je pristalo danes večje število velikih transportnih letal, preko Visle pa so začeli graditi zasilen most, ki naj omogoči neposredno zvezo z Vzhodno Prusijo.

Iz raznih vesti sklepajo, da je treba pričakovati neposredno prevrat v Gdansku. Po pariških informacijah bo prevrat izveden na ta način, da bo gdanski senat proglasil priključitev Gdanska k Nemčiji, nakor se bodo iz Nemčije došli »civilisti« na mah spremenili v vojake ter sestavili polke in bataljone, ki bodo zasedli vse strateško važne točke. »Petit Parisien« naglašuje, da je Poljska trdno odločena braniti svoje pravice, tako da izgleda spopad skoro neizbežen. Angleško-francoske obveznosti do Poljske so na drugi strani tako jasne, da bosta Anglija in Francija morali avtomatično priskočiti Poljski na pomoč.

Himmler v Gdansku

Varšava, 29. junija. AA. (Havas): Iz Gdanska poročajo da bo jutri prispel tja Himmler, voditelj nemških zaščitnih oddelkov, ki bo izvršil inspekcijo narodno socialističnih formacij.

Možnost novih vpoklicev v Angliji ?

London, 29. junija. w. »Daily Mail« poroča, da se vplivni člani vlade zavzemajo zato, da bi se vpoklicalo pod orožje še več letnikov vse do starosti 24 let. Zato pa bi bil potreben poseben zakon, ki bi ga morala vlada nemudoma predložiti parlamentu, ker bo parlament šel že prve dni meseca julija na počitnice. Vplivni člani spodnje zbornice pa se zavzemajo za to, da bi se dala vladi izredna pooblastila, da bi mogla po potrebi povečati kredite za državno obrambo.

Generalisim Gamelin v Savojskih alpah

Pariz, 29. junija. br. Vrhovni poveljnik francoske vojske, general Gamelin je danes odpotoval v Savojske Alpe. Pregledal bo vse utrdbe v obmejnem ozemlju na francosko-italijanski meji. Nato bo odpotoval na Korziko, kjer bo prav tako inspiciral po vseh tamkajšnjih garnizijah in utrdbah.

Admiral Darlan poveljnik francoske mornarice

Pariz, 29. junija. w. Uradni list objavlja ukaz, s katerim je imenovan šef mor-

nariškega generalnega štaba, viceadmiral Darlan, za predsednika vrhovnega mornariškega sveta in je obenem povišan v admiral. Vršil bo tudi funkcijo vrhovnega poveljnika francoske vojne mornarice.

Pravo ozadje ruskih pomislekov

Pariz, 29. junija. b. Londonski poročevalec tukajšnjega »Tempta« razpravlja v daljšem dopisu o pravem ozadju ruskih pomislekov proti angleškemu predlogom in je mnenja, da izvirajo vsi dosedanjí pomisleki moskovskih krogov predvsem iz tradicionalnega nezaupanja napram konservativni vladi v Angliji. Ako bi bila trenutno na čelu Anglije kakka druga, recimo laburistična vlada, je zelo verjetno, da bi Rusija ne zavlačevala pogajanj v tolikšni meri. V slehernem angleškem pridržku, zlasti glede baltičskih držav, so vodilni krogi v Moskvi videli samo poskuse izmikanj od prevzema jasnih obveznosti. Zato so odločno vztrajali pri razčiščenju slehernega nejasnega vprašanja. Ruske dvome so v ostalem sproti potrjevali zlasti ultrakonservativni in imperialistični angleški elementi, ki so se večkrat oglašili proti zvezi z Rusijo. Vendar pa se zdi, da so vse težkoče že premagane in da je definitivni podpis sporazuma samo še vprašanje kratkega časa.

Letošnji ruski manevri bodo ob Baltičkem morju

London, 29. jun. AA. Reuter poroča iz Moskve: Danes je bilo uradno sporočeno, da bodo letne vojaške vaje sovjetske vojske meseca septembra na ruski obali Baltičkega morja. Časopisje poudarja, da so bile prejšnje vojaške vaje vedno v pokrajini okoli Kijeva, v Ukrajini in v Bili Rusiji, kjer Rusija meji na Poljsko in Rumunijo.

Letalsko sodelovanje Nemčije in Italije

Berlin, 28. junija. AA. (Stefani) Končani so razgovori med italijanskim državnim podtajnikom za letalstvo gernalom Valleom in maršalom Göringom. Danes bo general Valle odpotoval v Rim. Iz zdravic, ki so bile izrečene pri sprejemu v letalskem domu na čast italijanskemu državnemu podtajniku Valleu, se more v neki vrsti sklepati o predmetu teh razgovorov. General Milch je med drugim dejal, da bosta obe letalski brodogradnji, ki sta se borili drugo ob drugem na španskem nebu, delali skupno po splošnih načelih organizacije in za skupne koristi. Sodelovanje med italijanskim in nemškim letalstvom bo čedalje popolnejše.

krogov, objavlja k obisku varšavskega nuncija Cortesija v Vatikanu naslednje oficijozno sporočilo: Msgr. Cortesi bo med svojim bivanjem v Vatikanu imel priliko, da osebno informira papeža o vprašanjih, ki se tičejo katoliškega življenja na Poljskem, nadalje o velikem vtisu, ki so ga na Poljskem napravile papeževe pobude za mir ter končno o iskreni volji poljskega naroda, da živi v miru z vsemi svojimi sosedi, v miru, zasnovanem na pravici in časti kakor ga je označil zunanji minister Beck. Vse informacije, ki jih bo v teh in drugih vprašanjih nuncij podal v Vatikanu, spajajo seveda v njegovo osebno pristojnost in ne more zato njegov obisk pomeniti nikake »politične« senzacije.

„Pomorjansko bodo Poljaki branili za vsako ceno“

Značilen govor prezidenta poljske republike na proslavi pomorskega tedna v Gdini

Varšava, 29. junija. br. V Gdini so bile danes velike svečanosti, ki so se jih udeležili prezident republike Moscicki, več članov vlade, vrhovni zastopniki poljske vojske in druge ugledne osebnosti. Po vseh Poljski se je namreč pričel praznovati običajni pomorski teden. V Gdini je bilo danes ogromno zborovanje, ki se ga je udeležilo preko 70.000 ljudi. Na zborovanju so imeli prezident republike, trgovinski minister in neki general govore, ki so jih prenašale vse poljske radijske postaje. Sprito obliki prilik in še posebej zaradi napetosti med Nemčijo in Poljsko je bil govor prezidenta republike Moscickega izrednega pomena.

Moscicki je govoril splošno o velikem pomenu Gdine in Gdanskega za Poljsko. Tri četrtine vsega poljskega izvoza gre preko obeh luk. Gdansk je že stoletja sprito svojega posebnega položaja v gospodarskem, pa tudi v kulturnem pogledu navezan na Poljsko. Obe luki predstavljata za Poljsko neposreden dohod od morja. Poljska se lahko samo zaradi njiju šteje za svobodno državo, ker more le preko njiju neposredno navezati stike z vsem svetom. Tega ogromnega pomena obeh luk za Poljsko se poljski narod jasno zaveda. Zato smatra Pomorjansko za del Poljske, ki se mu pod nobenim pogojem ne more odreči. Zato se je poljski narod tudi trdno odločil, da ga za vsako ceno in z vsemi sredstvi brani. Kakor je Poljska močna na kopnem in v zraku, tako mora postati silna tudi na morju. To je osnovna deviza njenega svobodnega razvoja.

Pri vsem pa poljski narod želi, da bi si ustvaril dobre gospodarske in politične odnose z vsemi državami. Poljska ne mara nikomur ničesar vzeti in se tudi ne bo vmešavati v tuje stvari, prav tako stališče pa zahteva tudi od vseh drugih držav do sebe. Svoje interese in svoje meje bo Poljska znala braniti v prvi vrsti s svojimi lastnimi silami, izpolnila pa bo tudi vse obveznosti, ki jih je sprejela od drugih držav in v prvi vrsti od velikih demokratičnih sil na evropskem zapadu.

Varšavski nuncij poroča Vatikanu

Varšava, 29. junija. b. Katoliška agencija, ki izraža mnenje poljskih cerkvenih

Rumunska opozicija proti sporazumu z Bolgari

Protestna spomenica vodje kmetskega pokreta Mania in vodje liberalne stranke Bratiana predsedniku senata

Bukarešta, 29. junija. b. Vodja rumunskega kmetskega pokreta Maniu in vodja bivše liberalne stranke Bratianu sta izročila predsedniku senata Argetoianu protestno spomenico, v kateri odredkoma sedanjemu parlamentu pravico, da bi sklepal o čemerkoli, kar bi pomenilo kršitev rumunske neodvisnosti ali nedotakljivosti rumunskega ozemlja.

V informiranih krogih zatrjujejo, da se ta del spomenice nanaša na glasove, ki se razširjajo zlasti v opozicijskih vrstah, da se namerava vlada sporazumeti z Bolgari-

jo glede Dobrudže. Maniu in Bratianu še posebej protestirata proti »priznanju prevelikih pravic narodnim manjšinam v Rumuniji«, češ da »ruživajo te še sedaj večje pravice kakor rumunski narod sam.«

V ostalem nastopata oba opozicijska politika proti sedanjemu volilnemu sistemu in proti obvezni nošnji uniform. Ob izročitvi spomenice sta Maniu in Bratianu zahtevala, naj se spomenica prečita v senatu, predsednik senata pa je to njuno zahtevo odbil in izjavil, da spomenice ne sprejme niti na znanje.

vila češka vlada. Zakon ima namen, da bi se vsi češki delavci pridržali na Češkem in se ne bi pošiljali na delo v Nemčijo.

Teroristi v Palestini

Jeruzalem, 29. junija. br. V okolici Tel Aviva je prišlo danes do novih atentatov in spopadov med Arabci in Zidi. Zidovski teroristi so na vse zgodaj napadli skupino Arabcev. Pri spopadu je bilo 5 Arabcev ubitih, 2 pa ranjena. V Rehovodu je bil ranjen 1 Zid 2 Arabca pa sta bila ubita. Pri nadaljnjih spopadih so bili ubiti 4 Arabci in 1 Zid. Na področju občine Rehovod je bilo proglašeno obsedno stanje.

Povodenj opustošila bolgarsko mestoce

Sofija, 29. junija. w. Mesto Sevljevo na severnem pobočju Balkanskega pogorja je postalo žrtev povodnj. Po več ur trajajočem nalivu je potok Ružica tako narasel, da je dosegla voda višino 12 m. Voda je porušila vse mostove in dobesedno odnesla 150 hiš. dočim je nadaljnjih 50 hiš tako hudo poškodovanih, da so jih morali takoj izprazniti. Dosedaj so našli 16 mrtvih, nad 50 ljudi pa še pogrešajo. Žetev je popolnoma uničena, poginilo pa je tudi mnogo živine. Škoda sega v milijone.

Dr. Mehmed Spaho

Beograd, 29. juna. p. Davi ob 8.45 je v hotelu »Srpski kralj« nenadoma preminu prometni ministar in podpredsednik JRZ dr. Mehmed Spaho. Zadel ga je srčana kap.

Pokojnik je šele davi prispel iz Sarajeva v Beograd. V spremstvu svojega osebnega tajnika se je takoj odpeljal v hotel »Srpski kralj«, kjer stalno stanuje. Šele pred kratkim je bil skoraj dva tedna službeno v Nemčiji. Takoj po povratku se je iz Beograda napotil v Sarajevo, od koder se je včeraj spet vrnil po prihodu v hotel mu je nenadoma postalo slabo. Še preden je zdravnik prispel v hotel, je bil dr. Spaho že mrtev. Zdravnik je mogel doznati le smrt.

Vest o smrti ministra dr. Spaha se je z bliskovito naglico razširila po mestu. V hotelu so se takoj pripeljali ministrski predstojnik Dragiša Cvetković, ki se je šele davi vrnil iz Bleda v Beograda, in ostali člani vlade in zastopniki vseh političnih strank, da izkažejo poslednjo čast muslimanskemu državljanu.

Ministrski predstojnik Dragiša Cvetković je izjavil novinarjem: Smrt dr. Spaha pomeni veliko izgubo za državo. Bil je politik velikih koncepcij in širokih vidikov. Z njegovo smrtjo bomo mnogo izgubili tudi za konsolidacijo občin prilik v državi.

Truplo pokojnega dr. Spaha je ostalo v hotelu do popoldneva. Medtem je vlada imela komemorativno sejo in ustanovil se je tudi državni odbor za pogreb, ker je bilo sklenjeno, da bo dr. Spaho pokopan na državne stroške. Določeno je bilo, da bodo njegovo truplo še danes odpravili v Sarajevo, kjer bo jutri pokopano.

Ob 18.30 je bilo truplo preneseno v vagon in s posebnim vlakom je ob 20.15 krenilo proti Bosni. Na postaji so se pred odhodom poklonili zemskim ostankom dr. Spaha ministrski predstojnik Cvetković in ostali člani vlade predstojstvo senata in narodne skupščine, diplomatski zbor, zastopniki JRZ in drugih strank, vojske, državnega uradništva, mesta in raznih ustanov in korporacij.

Vlak se bo v Bosni ustavil na raznih postajah, da se bo moglo bosansko muslimansko ljudstvo posloviti od svojega vo-

ditelja. Zvečer je odpotoval v Sarajevo tudi ministrski predstojnik dr. Spaha bo do položil k večnemu počitku na dvorištu Begove džamije.

Pokojni prometni ministar dr. Mehmed Spaho je bil rojen 13. marca 1883 v Sarajevu, kjer je obiskoval tudi gimnazijo. Univerzo je absolviriral na Dunaju, kjer je bil tudi promoviran za dostojnika pravnih ved. Vrnivši se v svojo domovino, se je posvetil najprej odvetniški praksi. Leta 1910 je postal tajnik trgovske in obrtne zbornice v Sarajevu. S svojim gospodarsko-političnim delovanjem, kakor tudi s svojim nastopom v sarajevskem občinskem svetu je kmalu vzbudil pozornost političnih krogov. Leta 1917 se je pridružil jugoslovenskemu pokretu in je bil leto kasneje izvoljen v bosanski deželni zbor.

Po prevratu je postal v prvem koncentracijskem kabinetu pod Stojanovim Protićem dne 20. decembra 1918 ministar za šume in rudnike. Po odstopu Protićeve vlade se je posvetil organ. jugoslov. muslimanske stranke, stopil v marcu 1921 v Pašićevu vlado kot trgovinski ministar in je jeseni 1921 postal predsednik stranke, ki jo je sam organiziral. Od julija 1924 do 6. novembra 1924 je bil Spaho finančni ministar v Davidovićevi vladi, od 17. aprila 1927 do 27. julija 1928 trgovinski ministar v Vukićevićevi vladi.

Po ukinitvi ustave leta 1929 je Spaho sklenil razne taktične zveze. Pri volitvah v maju 1935 je podpiral dr. Mačkovo državno listo, po padcu Jevtićeve vlade pa je vstopil v dr. Stojadinovićevo vlado kot prometni ministar in je obdržal ta svoj resor tudi v sedanji Cvetkovićevi vladi.

Pokojni dr. Mehmed Spaho je bil tudi podpredsednik Glavnega odbora Jugoslovenske radikalne zajednice in eden njenih najbolj uglednih članov. Z njegovo smrtjo zapušta našo politično pozornost osebnost, ki je imela med bosanskimi muslimani nesumljivo veliko zaslobo in vpliv. Pokojni dr. Spaho je bil po svojem prepričanju jugoslovenski nacionalist, najsi je stal na čelu versko usmerjenega in organiziranega političnega pokreta.

Beleške

„Hrvatski dnevnik“ in „Slovenčeve“ informacije o sporazumu

V sredo smo zabeležili »Slovenčeve« beleške »Končni sporazum na vidiku«, v kateri je iz dobro informiranih krogov napovedal skorajšnjo sklenitev sporazuma med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovićem. Po njegovih informacijah »se je že našla nova oblika za ureditev hrvatskega vprašanja oziroma sporazuma in sta se obe stranki sporazumeli glede izpremembe nekaterih predlogov, ki sta jih, kakor vemo, svoj čas skupno sprejeli in podpisali. Pravijo, da so te izpremembe sklenjene v soglasju med obema in da ne bodo izzvale nobenih zapletljivosti in motenj. Razgovori se bodo te dni začeli, ako se morda še niso.«

»Hrvatski dnevnik« beleži »Slovenčeve« informacije dobesedno in pristavljaja sledeči svoj komentar: »Čudimo se, da objavlja resen politični list v svoji politični rubriki take pripovedke. S tem, da je naslovil to svojo informacijo z vprašanjem, je že sam priznal, da ne veruje v njeno točnost. Še bolj pa je to potrdil z zaključkom te beleške, v kateri pravi, da se bodo pogajanja pričela prihodnje dni, če se že niso.«

Staroradikali proti vstopu v JRZ

V hotelu »Pariz« so se sestali pristaši Ace Stanojevića iz Beograda pod predsedništvom bivšega ministra Miloša Bobića. Razpravljali so o političnem položaju in akciji dr. Laze Markovića in Ante Radolovića, ki se skupaj z bivšim ministrom Božo Maksimovićem zavzemata za povratek staroradikalov v Jugoslovensko radikalno zajednico. Po poročilih dr. Ninčevića, Miše Trifunovića in Krste Miletića so bili sprejeti sklepi, s katerimi se odobrava stališče Ace Stanojevića in prijateljev, da mora ostati grupa starih radikalov tudi v naprej samostojna in v najbližji povezanosti z ostalo združeno opozicijo.

Poslanec sušaškega sreza izključen iz JRZ

Krajevna organizacija JRZ na Sušaku je na svoji izredni skupščini razpravljala o korakih proti narodnemu poslancu za sušaški srez, dr. Vinku Mikuličiću, ki je podpisal znano interpelacijo bivšega predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Po političnem poročilu poslanca dr. Luke Kostrenčiča o političnem položaju in akciji predsednika vlade Cvetkovića je bilo sklenjeno, da se poslanec dr. Mikuličić izključi iz JRZ, ker je kršil strankarsko disciplino in podpisal interpelacijo dr. Stojadinovića brez predhodnega posvetovanja s pristaši stranke iz sreza.

V dobi senzacij, ugišan in domnev

V uglednem švicarskem listu »National Zeitung« čitamo na uvodnem mestu naslednje značilne besede: »Nič ne označuje bolj jasno nervoznost sedanjega časa kakor neštete napačne domneve in govorice, ki se povsod razširjajo in tiskajo in jim ljudje tudi verjamejo. Menda ni nobene, še tako nesmiselne in že na prvi pogled netočne vesti, ki bi je listi ne ponatisnili. Kar si na primer dovoljujejo zlasti angleški nedeljski listi, pretega že vse meje. Potem se ne smemo čuditi, ako je povprečni Evropec, potem ko je čez dan prebral kak tucat listov in ujel inozemsko poročilo po radiu, zvečer ves zmešan in bi najraje zapustil našo zemljo ter se preselil na kak drug planet...«

Čehi okoli Tješina

Odkar so Poljaki zasedli tješinsko okoličje, kjer je bivalo kakih 70.000 oseb poljske narodnosti in poleg tega zavzeli še ozemlje s skoraj 100.000 Čehi, so narodnostne razmere v tem kraju še bolj neurejene. V tješinskem ozemlju se izprepletajo tri narodnosti: češka, poljska in nemška. Vrh vsega tega so se zadnji čas pojavile še verske težkoče. Oblastva so zaplenila cerkve češkoslovaške narodne cerkve in jih izročila rimski cerkvi. Obenem silijo vse vernike čsl. cerkve, da se vrnejo v rimsko cerkev, česar slednji nikakor nečejo. Rimski cerkev ima namreč izključno poljsko duhovščino, ki že od nekdaj ni naklonjena Čehom. Ravno na tješinskem ozemlju pa je imela čsl. narodna cerkev mnogo vernikov, ki se nikakor nečejo podvreči ukazom o povratku v naročje katoliške cerkve. Po poljski zasedbi se je število Čehov v teh krajih precej zmanjšalo, vendar je utegnulo oditi od tod le kakih 30.000 oseb češke na odnosit, tako da je Čehov na tem ozemlju vsaj toliko, kolikor Poljakov. Tudi šolsko vprašanje postaja pereče, ker je bilo v prvih dneh zaprtih mnogo šol brez vsakega razloga. Zdi se, da so poljske oblasti uvidele potrebo, da se s češkimi življenjskimi pogoji nekoliko drugače, kakor doslej; zato je za ponedeljek 3. julija napovedan set vojvode katoliškega Graszinskega, ki bo ob sodelovanju posebnega odposlanca ministrstva prosvete iz Varšave preiskal stanje stvari in po možnosti ustregel upravičenim željam Čehov.

Revizija čeških učnih knjig

Prosvetna uprava v Pragi je pred nekoliko dnevi opozorila starše šol pohajajočih otrok, naj za nekoliko časa počakajo z nakupom učnih knjig, ker se pripravljajo občirna revizija knjig za vse šole. Pregled se je izvršil nad 156 knjigami osnovnih šol, 235 knjigami meščanskih in 352 knjigami srednjih šol. Izločeno je bilo okoli 10% vseh knjig in to pred vsem zemljepisnih, zgodovinskih in čitank, katerih posamezni odstavki niso več popolnoma v skladu z današnjim dejanskim položajem. Revizijska komisija je izločila tudi nadaljnjih 60% učnih knjig, le da se bodo slednje vzele iz rabe postopoma, ker nimajo ravno težkih in resnih hib. Revizija pa ni samo golo učno vprašanje, marveč je važna tudi v gospodarskem pogledu. Približno vrednost sedanjih knjig znaša do 200 milijonov kron in bi bila vsakakor huda obremenitev češkega gospodarstva, ako bi bilo naenkrat izločeno za več kot 100 milijonov knjig, ki bi jih starši morali nadomestiti z novimi.

Zaključek kosovskih svečanosti

Beograd, 29. juna. p. Svečanosti na Kosovu, ki se jih je udeležilo preko 100.000 ljudi, da bi v imenu današnje generacije izrazili spoštovanje kosovskim herojem, so napravile izredno globok vtis na vse kroge v državi in vzbudile veliko pozornost tudi v tujini. Mnogo današnjih tujih listov podrobno poroča o večeršnjih svečanostih na Kosovem polju in o legendarnih borbah srbskih in hrvatskih viteзов za obrambo evropske civilizacije.

Za zaključek svečanosti je bila snoči v Pristini prirejena velika sokolska baklada. Sledil ji je veličasten ognjem. V nebo so projicirali 24 m visok lik Nj. Vel. kralja Petra II, nad katerim je lebdela napis »Živel kralj!« V pristinskem oficirskem domu je bila sokolska akademija, katere se je udeležilo mnogo najuglednejših osebnosti.

Gospodarstvo

Kaj bo z našimi hranilnicami?

Ko je lani v decembru izšla uredba o običinskih hranilnicah, so naše hranilnice takoj opozorile na to, da so prišle v uredbo stvari, o katerih prej ni bilo govora, in da vsebuje uredba nekatere določbe, ki so neizvedljive. Najosudnejša je pač določba zadnjega odstavka § 8, ki pravi: »Vloge na hranilnice knjižice in na tekoče račune ne smejo presegati desetkratne vsote začne glavne in rezervnih skladov hranilnice.« Ker je izključeno, da bi hranilnice od svojih občin, ki že itak jamčijo za vse obveznosti, dobile še nova denarna sredstva za glavnico ali za povečanje rezervnega fonda do one višine, ki ustreza eni desetini hranilnih vlog, bi morale po večini ustaviti nadaljnje sprejemanje vlog ali pa celo vloge vračati. Samo zagrebška in ljubljanska hranilnica bi morali vrniti vlagateljem skoraj pol milijarde hranilnih vlog, če bo ta določba obveljala. Zveza jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani in Savez hranilnic kraljevine Jugoslavije v Zagrebu sta takoj napravila vse korake, da se ta določba spremeni in da se korigirajo tudi nekatere druge določbe, ki bi le ovirale poslovanje hranilnic. Ker pa uredba med drugim določa, da morajo obstoječe hranilnice svoje poslovanje prilagoditi novim predpisom v teku enega leta, to je do 2. decembra t. l., postaja vprašanje spremembe uredbe vedno nujnejše, kajti določbi o višini glavne in rezervnih fondov se poslovanje ne da tako lahko prilagoditi.

Neurejene razmere v našem denarništvu

S tem vprašanjem se obširno bavi tudi letno poročilo upravnega odbora Saveza hranilnic kraljevine Jugoslavije, ki je objavljeno v najnovejši številki »Vesnika Saveza štedionica kraljevine Jugoslavije«. Iz tega poročila posnemamo naslednje: Neurejene razmere v našem denarništvu so prišle do izraza tudi v poslovanju hranilnic. Naraven in zdrav razvoj bi zahteval, da z naraščanjem vlog naraščajo tudi krediti. V nesnici pa vidimo stalno povečanje gotovine pri naših hranilnicah in postopno nazadovanje posojil. Naše hranilnice so v letu 1937 držale skoro eno tretjino hranilnih vlog v gotovini, pri posameznih hranilnicah pa je šel ta delež na 40 do 50%. Ker pa naše gospodarstvo potrebuje mnogo kreditov, je jasno, da kaže visok odstotek nezaposlene gotovine le na to, da je naše denarništvu neurejeno. Hranilnice so prisiljene držati tako visoke zneske v gotovini, da bi lahko v vsakem času ugodile zahtevam vlagateljev, nimajo pa nikjer likvidnostne zaslobo. Vse to gre na škodo rentabilnosti njihovega poslovanja, medtem ko favorizirane državne denarne ustanove dosežejo velike dobičke. Hranilnice ne morejo znižati obrestne mere na vloge, ker drže državni denarni zavodi visoko vložno obrestno mero in s svojo konkurenco potiskajo v stran zasebne denarne zavode. Tudi v tem pogledu se lani ni ničesar storilo, čeprav so nekateri napovedovali, da bo to vprašanje urejeno v zvezi z enotno določitvijo odpovednih rokov za vloge.

Savez hranilnic in uredba o hranilnicah

Poročilo nato navaja pogajanja, ki jih je savez vodil zaradi stilizacije uredbe o hranilnicah. Ko je uredba izšla, je savez še isti dan poslal trgovinskemu ministru predstavko, v kateri ugotavlja, da je določba § 8, po kateri hranilnice ne smejo sprejemati vlog preko 10-kratnega zneska

Patriarh Gavrillo, ki je prenočil v samostanu Gračanici, se je danes popoldne vrnil v Beograd.

Francoski poslanik Brugere je položil danes popoldne pred spomenik kosovskih junakov lep venec.

Nemški pravosodni ministar v Beogradu

Beograd, 29. juna. p. Iz Sofije je danes prispel v Beograd nemški pravosodni ministar dr. Frank. Na postaji ga je sprejel zunanji ministar dr. Cincar Marković v družbi višjih funkcionarjev zunanega in pravosodnega ministrstva ter nemškega poslanika Heerena. Popoldne sta imela dr. Frank in dr. Cincar Marković daljši razgovor.

Gospodarstvo

Kaj bo z našimi hranilnicami?

glavne in rezerv, naknadno dodana in da o tej važni in usodni določbi hranilnice nikoli niso bile obveštene. Večina hranilnic nima začete glavne in rezerv v taki višini, kakor to zahteva uredba, in bi morala ustaviti nadaljnje sprejemanje vlog in vloge vračati, mnoge hranilnice pa bi morale likvidirati, kar velja zlasti za one hranilnice, ki so svoje rezerve porabile za odplač kmečkih dolgov, kar so pogosti primeri zlasti v dravski banovini. Take določbe ni nikjer na svetu, kjer uživajo hranilnice neomejeno jamstvo občine ustanoviteljice, ki je določeno tudi z uredbo.

Poročilo nadalje pravi, da Savez hranilnic ni šlil, da bi mogla priti v uredbo taka določba, ker se o tem vprašanju ni nikoli razpravljalo in je bilo na merodajnih mestih rečeno, da v besedilu uredbe ni bilo nič spremenjeno, kar ne bi bilo znano, razen malenkostnih stilističnih sprememb. Ko so organizacije hranilnic opozorile trgovinsko ministrstvo na usodno določbo uredbe, je bilo savezu na merodajnem mestu sporočeno, da bo ta odstavek takoj črtan v obliki popravka v »Službenih novinah«. Do tega pa ni prišlo navzile stalnim urgencam saveza.

Poleg potrebe črtanja zadnjega odstavka § 8 pa se je pokazala nujna potreba, da se spremeni tudi besedilo nekaterih drugih določb, odnosno da se določbe izpopolnijo. Savez je v decembru poslal trgovinskemu ministru novo predstavko, ki navaja vse potrebne korekture, 19. decembra pa je predložil tudi izdelano besedilo uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o običinskih hranilnicah. Te zahteve pa so doslej ostale navzile obljubam in urgencam in navzile zavzemanju Zveze mest kralj. Jugoslavije neizpolnjene.

Stališče Zveze mest

O tem vprašanju pravi Zveza mest kralj. Jugoslavije v svojem poročilu o seji dne 22. aprila t. l. v Petrogradu med drugim naslednje: Glede uredbe o običinskih hranilnicah, ki vsebuje nekaj zelo nepopolnih in za hranilnice in občine škodljivih določb, je bilo sklenjeno, napraviti kr. vlado, da čim hitreje izvrši spremembo te uredbe. Predsedništvo Zveze mest je skupaj s predsedništvom Saveza hranilnic to zahtevo sporočilo na pristojnih mestih. Na seji se je razpravljalo tudi o tem, da je ministarstvo navzile zahtevam po spremembi bi uredbe izdelalo načrt vzornih pravil za hranilnice, ki vsebujejo vse ono, kar je v uredbi in nikjer ne upoštevajo obljubljenih sprememb.

Svojo zahtevo je Zveza mest kraljevine Jugoslavije ponovila tudi v resoluciji kongresa, ki je bil 16. in 18. t. m. v Beogradu. V 4. točki pravi resolucija: »Da se ta-koj ukine določba § 8 uredbe o običinskih hranilnicah kot škodljiva za razvoj mestnih hranilnic; ta določba bi dovedla, če ostane v veljavi, do propasti teh zavodov, ker bi jim bil onemogočen vsak razvoj in polet.« Na koncu opozarja, poročilo Saveza hranilnic na gotove težkoče pri ustanavljanju novih hranilnic, kar kaže potrebo, da se čim prej določi, v koliko smajo nekatere ustanove s pomočjo oblastev in na podlagi posebnih privilegijev ustanavljati svoje podružnice tudi v ohih krajih, kjer bi se sicer ustanovila hranišca v duhu samopomoči, torej na najbolj zdravi osnovi. Končno je savez lani razpravljal o možnosti ustanovitve posebne osrednje denarne ustanove hranilnic po vzorcu sličnih ustanov v drugih državah.

DEVIZE

Beograd. Oficielni tečaj: London 206.03 — 209.23, Pariz 116.35 — 118.65, New York 4383 — 4443, Curih 995 — 1005, Milan 231.85 — 234.95, Praga 150.25—151.75, Amsterdam — 233.50 — 2373.50, Bruselj 748.25—760.25. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40—259.60, Curih 1237.75 — 1247.55, Pariz 144.84 — 147.14, New York 5458.70 — 5518.70, Bruselj 931.19 — 943.19. 20. gerih. Beograd 10, Pariz 11.75, London 20.7675, New York 443.8125, Bruselj 74.5250, Milan 23.34, Amsterdam 235.50, Berlin 177.90, Stockholm 106.9250, Oslo 104.35, København 92.70, Sofija 5.40, Praga 15.10, Varšava 83.62, Budimpešta 87. — + New York, 28. juna. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za junij 9.51 (9.55), za dec. 8.56 (8.68).

EFEKTI

Beograd. Vojna škoda 465.75 — 466 (466 — 466.50), 4% agrarne 59.75—60.25 (60), 6% begunske 87.25 — 87.75 (87.50 — 87.75), 6% dalm. agrarne 85 — 85.35 (85.25 — 85.50), 7% Seligman 100 den., 7% Blair 92.50 — 93 (93), 8% Blair 100 den., Narodna banka 7400 — 7450, PAB 210 — 211.50.

Blagovna tržišča

BOMBAZ

+ Liverpool, 28. juna. Tendence mirna. Zaključni tečaj: za junij 5.04 (prejšnji dan 5.10), za sept. 4.66 (4.67), za dec. 4.45 (4.47).

Vremenska napoved

Vreme — X
Dunajska napoved: Jasno, še topleje.

Ali sem prispel za sokolski dom v Trnovem?

Japonski pogoji Angliji

Štiri točke za mirno ureditev tiencinskega spora

Tokio, 29. juna. w. Zastopnik zunanega ministrstva je izjavil novinarjem, da se bodo pogajanja med Anglijo in Japonsko za ureditev spora, ki je nastal v Tiencinu, začela že v najkrajšem času. Po zanesljivih informacijah tukajšnjih krogov bodo pri pogajanjih sodelovali kot strokovnjaki tudi zastopniki angleških in japonskih oblasti v Tiencinu. Japonske vojaške oblasti so stavile kol pogoji za obnovu normalnega položaja naslednje štiri zahteve: 1. Skupna anglo-japonska kontrola za izsleditev teroristov v britanski koncesiji. 2. Skupno nadziranje protijaponskih elementov v koncesiji. 3. Popolno sodelovanje obeh velevisl za odpravo vseh gospodarskih težav v severni Kitajski. 4. Odškodnina 48 milijonov jenov v srebru za dejanja, ki so jih izvršili kitajski teroristi pod angloško zaščito.

Tukajšnji krogi naglašajo, da bodo pogajanja uspeša šele tedaj, ako bodo rešeni vsi problemi, ki se nanašajo na obče razmerje Angležev do Japoncev na Kitajskem. Angleška politika se mora popolnoma spremeniti. Angleži morajo priznati novi položaj na Kitajskem in pristati na sodelovanje z Japonci in z novimi kitajskimi oblastmi v Pekingju in Šanghaju.

London, 29. juna. w. Reuter poroča, da je japonska vlada obvestila angleškega veleposlanika, da bo ostala blokada kitajske obale v veljavi tudi med pogajanj, ki se vodijo v Tokiju za poravnavo sporov med Anglijo in Japonsko. V Tiencinu danes niso pustili pristati angleške trgovske ladje, ki je imela na brodu kitajske in inozemske potnike. Šele po 7-urnih pogajanjih med angleškim in japonskim konzulom so se smeli potniki izkrcati.

Angleški in ameriški poslanik pri Bonnetu

Pariz, 29. juna. AA. (Stefani). Zunanji ministar Bonnet je snoči sprejel angle-

Okrepitev pakta proti kominterni

Tokio, 29. juna. AA. (Havas): Agencija Domej poroča, da je zunanje ministrstvo objavilo poročilo, ki pravi, da je zaradi incidentov, ki se zdaj dogajajo, potrebna okrepitev pakta proti kominterni. Poslanstvo tiskovnega atašee je postalo zdaj pomembnejše kot je bilo kdajkoli prej. Zaradi tega je vlada sklenila poslati nove tiskovne atašee v Berlin, Rim in Varšavo. Poročilo zunanega ministrstva pripominja, da namerava vlada prav tako poslati svoje odposlance v razna druga središča, ki imajo mednarodni značaj.

Odhod ruskega zastopnika iz Tokia

Tokio, 29. juna. AA. Sovjetski odpravnik poslov v Tokiu Smetanin je sporočil danes japonskemu zunanjemu ministru, da ga je njegova vlada poklicala v Moskvo da bo 5. julija odšel iz Tokia. Razlogi za ta odpoklic še niso znani.

Dva ugledna francoska politika o razvoju mednarodnih dogodkov

K mednarodnemu položaju sta se te dni oglasila v francoskih listih dva politika, Tardieu in Déat, ki kritično in zelo resno presojata razvoj mednarodnih dogodkov, ne da bi se v svojih izjavah povsem ujemala. V listu »Jour« piše bivši ministrski predstojnik Tardieu med drugim: Mi govorimo, medtem ko se Japonci izkrcavajo v koncesijah. Ton naših vladajočih je navzile temu zelo oster: Mi ne odstopimo niti pedi svoje zemlje in se ne odpovemo nobeni svoji pravici. To zadržimo v isti sapi, ko smo odstopili Turčiji aleksandretske sandžak! Francija je sama krivda, ako se je Japonska pridružila državam osi Rim — Berlin. Azija je v ostalem samo zrcalo Evrope. Po Monakovu so se japonski vojaški krogi prepričali, da si smejo prav za prav vse dovoliti. Ako hočeta sedaj Anglija in Francija pripraviti Japonce do pogajanj, morata čimprej poslati na Daljni vzhod nekaj ne preveč starih svojih ladij!

Marcel Déat se v listu »Oeuvre« strinja s Tardieuem, da gre na Daljnem vzhodu v bistvu samo za inozemske koncesije. Japonska bi po njegovem mnenju takoj postutila, ako bi se Anglija, Francija in USA sporazumele glede gospodarskega bojkota. To pa se zdi očitno nemogoče in tako je treba računati z daljšim razvojem daljnovežnostne napetosti. Pa tudi v Evropi ni položaj veliko boljši. Spritno dejstva, da je Nemčija tesno povezala svoje gospodarstvo z gospodarstvom podunavskih in balkanskih držav, se zdi vsa diplomatska in vojaška čarovnija naših dni smešna. Zapadni velevisli ne moreta evropskemu jugovzhodu praktično ničesar nuditi. Ako bi se odločili za nakupe njegovih poljedelskih produktov, bi morali te produkte na

odprtem morju potopiti, kajti tako angleški dominioni kakor naše kolonije so proti našemu sodelovanju s poljedelstvom evropskega jugovzhoda. Edini izhod iz sedanjega zapletenega položaja je s svetovnih vidikov samo skupna anglo-francosko-ameriška blokada Japonske, tako zaključuje Déat.

V zasedenih Košicah

Po poročilih madžarskega tiska je v budimpeštanskem državnem zboru socialistični poslanec Szeder v obširnem govoru opisoval bedno stanje zasedenih krajev zlasti nekaj cvetočega slovaškega mesta Košice. Trgovine so prazne, ker je iz mesta odšlo vse imovineje prebivalstvo, do brega blaga primanjkuje, ker so ga kupili že prvih mesecih oni Madžari, ki so v trumah privreli iz notranjosti države, da izrabijo ugodno razliko cen. V samih Košicah danes ni več nikakršne podjetnosti in mestna uprava beleži preko 3.000 nezaposlenih. Demonstracije, ki so bile prej na dnevnem redu in so se vršile pod geslom »Dela in kruha ali pa Črne nazaj«, so sedaj znatno ponehale, kar pa ni dokaz, da bi se bilo stanje kakorkoli izboljšalo. Poslanec je opozarjal tudi na neugodne učinke madžarske politike v javnosti zasedenih krajev. Ti Slovaki, ki so nekoč gojili izvestne simpatije do Madžarov, so silno razočarani. Dvajset let vzgoje v demokraciji pravcu se ne da čez noč izbrisati in v tem je velikanski prepad med Madžari in Slovaki. Slednji so po zaslugi dosežane vzgoje politično v vsakem oziru zavednejši od Madžarov. Madžarski živelj ni več nosilec svobodnjaške misli, marveč predstavlja reakcijo.

Naši kraji in ljudje

Zbor CMD bo v Ljutomeru

V stari trdnjavi slovenstva bo 1. in 2. julija zborovala naša najstarejša narodno-obrambna organizacija

Prvič od obstoja družbe se sestanejo naši Cirilmetodariji v Ljutomeru, blizu današnje državne in narodnostne meje in na tleh, kjer je slovenski človek pred svetovno vojno bil hude in zmagovite boje za svoj jezik in narodni obstanek. V teh bojih je obranil Murško polje in vzhodni del Slovenskih goric v glavnem radi tega, ker je bil kmet v teh predelih po večini narodno zaveden, ker tudi tržani po precejšnjem delu niso podlegali preneglo tujemu vplivu in ker so tudi delovali narodno zavedni duhovniki in učitelji. Na ljutomerskih tleh se je l. 1868. prvič uresničila misel o narodnih taborih, ki so vzvalovili slovenske kmetičke duše in jo pripravili za poznejše politične in narodnostne boje. Še poprej je bila ustanovljena *Ljutomerska čitalnica*, ena najstarejših na slovenskih tleh, ki deluje še danes. Ustavno življenje je dalo slovenskemu življenju v Ljutomeru in njegovi okolici oblast v *okrajnem zastopu*. Obdržal jo je kljub naporom nasprotnikov in avstrijske vlade do prevrata. Muropljski kmet pa je tudi vedno pošiljal v *deželni in državni zbor* narodno zavedne moške, ki so v teh zakonodajnih korporacijah branili slovenske pravice. Medtem ko so okoliške občine imele slovenske občinske odbore, so v Ljutomeru samem se gospodovali Nemci in njihovi podrepani. Pomagala jim je glasovita avstrijska volilna geometrija. V prvih dveh razredih so pri občinskih volitvah zmagovali naši narodni nasprotniki, tretji pa je ostal vedno v slovenski posesti. Pri vsem tem so imeli nesporno večino slovenski volilci. To kaže razmerje oddanih glasov: l. 1895 126 slovenskih: 58 nemških odnosno nemških: 1. 1898. 104 : 88. l. 1901 119 : 100. l. 1904. 133 : 101. l. 1907. 112 : 99. l. 1910. 136 : 101 in l. 1913. 152 : 119. Ni čudež, da je bilo razmerje med obema taboroma vedno napeto, kar se je pokazalo tudi ob raznih spopadih, n. pr. ko je nem-

ško pevsko društvo moglo razviti svojo zastavo samo pod zaščito orožnikov. V gospodarskem pogledu se je kmet v ljutomerski okolici osvobodil tujih pijavk po ustanovitvi *Okrajne posojilnice* (1872). Ko so pozneje po raznih občinah snovali *gasilska društva*, so si ta skoro vsa izbrala kot poveljni jezik materinščino svojih članov. Za okrepitev narodne zavesti je dolgo let delovalo *Slovensko pevsko društvo*. Več let pred prevratom so si Ljutomerčani ustanovili *podružnico naše šolske družbe*. Pred prevratom sta delovali celo dve podružnici — moška in ženska, ki sta se pozneje zopet strnili v eno. L. 1903. je razprostrl svoja krila še *»Murski Sokol«*, eno prvih sokolskih društev na Slov. Staerju. Mnogo zaslug za razvoj narodne zavesti med obrtniki in trgovci pa si je pridobilo tudi *Slovensko trgovsko in obrtno društvo*, nastalo iz prvotnega Slovenskega obrtniškega kluba.

V stari trdnjavi panonskega slovenstva torej, v srcu gostoljubne Prlekije bo zborovala naša najstarejša in najvažnejša narodno-obrambna organizacija. Časi niso nič manj težki in usodni ko v letih pred prevratom, dasi živimo v svobodni in narodni državi. *Dne 1. in 2. julija* naj prihite v Ljutomer ne samo delegati posameznih podružnic, pridejo naj vsi, ki jim je sveta materinska govorica in sveta domača zemlja. Zvest, da zboruje družba sv. Cirila in Metoda na starih slovenskih tleh, med ljudstvom, ki je v krepkem odporu ohranilo svojo samobitnost — ta zvest naj prečine vse, ki se bodo odzvali vabilu družbenega vodstva in klicu svojega slovenskega srca, ter naj ojekleni njihovo voljo do nadaljnjega dela in novih bojev. Kresovi na naših zelenih gričih pa bodo takrat in na večer 4. julija pričali svetu tu — in onstran meje, da še živi tod rod bojevnikov, ki je odločen braniti svoj jezik in svojo zemljo do zadnjega diha!

Razstava dela slepih

Zavod za slepe v Kočevju je ob priliki svoje 20. obletnice priredil bogato razstavo

Kočevje, 29. junija.

Dan na dan hodimo mimo domovanja slepih brezbržni in brez misli nanje. Morda mislimo na dekleta, morje in užitek poljetja. Samo včasih nas ob večerih, ko se sprehajamo po drevedu, vzdramijo njihovi glasovi na dvorišču. Kar nekam veseli so, ko se ob prostem času igrajo, sprehajajo in celo zapojejo. Redko si pa predstavljamo, koliko dela in truda je v zavodu, kakšno je to delo in kako uspeva. To nam je nazorno pokazala razstava izdelkov slepih gojencev, ki je bila odprta v zavodu od 24. do 26. t. m.

Razstava je bila obsejnejša kot običajno, ker je zavod za slepe letošnjo šolsko leto praznoval 20. obletnico svojega obstoja in s tem jubilej prve slovenske šole za slepe deca. K otvoritvi dne 24. t. m. je prišel g. ban s spremstvom. Prisostvovali so ji predstavniki vseh kočevskih uradov, društev in korporacij, ki so z zanimanjem ogledovali raznovrstne izdelke slepih. Ob tej priliki sta prejel upravitelja zavoda g. Bogomira Dobovškova in izkušena učiteljica slepih gđ. E. Vrhunčeva redova sv. Save IV. razreda. Poleg njih je dobil zlato kolajno za državljanske zasluge slepi vodja obrtne delavnice mojster Fr. Dolinar. Razstava je bila razvrščena v treh sobah v pritličju zavoda. Na prvi pogled je dobil obiskovalec vtis harmonične razporeditve razstavljenih predmetov in izredne vestnosti. V primeri z razstavami drugih šol in zavodov je to popolnoma nov svet, v katerega se je treba uživet. Slepi učence »gleda« s konci svojih prstov, zato dojemajo in se učijo čisto drugače kot učenec z zdravim vidom. Pretežni del razstavljenih predmetov I. oddelka, ki združuje dva najnižja razreda, tvorijo figure iz plastilina in različni predmeti iz lepence. So to preprosta dela, ki jih učenec lahko dojemajo s prsti. Med njimi je še mnogo pleatarskih izdelkov in ročnih del. Zanimiv je peskovnik, na katerem je zgrajena cela vas iz kartona. Ali smo si na jasnem, kakšno delo je to za slepega otroka? II. in III. oddelki s 4 razredi imata razstavljenе te težje izvršljive figure iz gline. Med njimi opazimo različne živali, sadje, praktične predmete, skupine in drugo. Peskovnik podaja zavod z vso okolico. Nikar torej ne mislite, da slepci ne znajo zemljepisja. Začuden smo obstani pred »kartami« Kočevja z okolico, Gorenjske in drugimi. V višjih razredih delajo tudi že risbe, ki vse po stenah. No, in nazadnje pisava in čitanje. Za slepe najenostavnejše pisave t. j. točkopisa ne znamo čitati, ostali dve pa obsegata lepe črke, ki jih že od daleč vidimo. V največji sobi so na vpogled izdelki obrtne delavnice, in sicer pleatarski in ročna dela. Ko jih gledamo, se zavedajmo, da jih delajo slepi, pa bomo znali šele prav preceniti te precizne in sijajne izdelke! Med pleatarskimi dobite vse, kar si poželite, ročna dela so tudi zlasti praktična. Obiskovalci so kupili precej predmetov, ki so jih videli na razstavi. Obrtna delavnica namreč izdeluje predmete za prodajo. Ko gledamo izdelke višjih razredov in delavnice ter šolsko delo nam postane razumljiv ves sistem pouka od prvih početkov. Ta pouk sloni na čim finejšem razviti tipalnega čuta.

Po vseh treh sobah razstave so razvrščene fotografije iz življenja slepcev. Vidimo jih pri delu, v šoli, pri igranju in zabavi. Poleg slik nam nudijo številni diagrami vpogled v zavodno delo. Iz njih povzemamo, da je število gojencev od ustanovitve do danes močno naraslo: l. 1919 20 jih je bilo (brez odraslih) samo 19, sedaj jih je 46. Doma so iz različnih okrajev dravske banovine, 1 je iz Italije, 1 celo iz senjence. Njihovi starši so v glavnem kmetje in delavci; več je otrok služkinj (neza-

konski). Z ozirom na način razdelitve je zanimiv diagram o stopnji slepote: popolnoma slepih je 30%, svetlobo jih dojemajo 16%, barve in večje predmete jih razločuje 26%, prste v razdalji od 1—4 m jih steje 19,5%, v razdalji nad 4 m pa 8,5%.

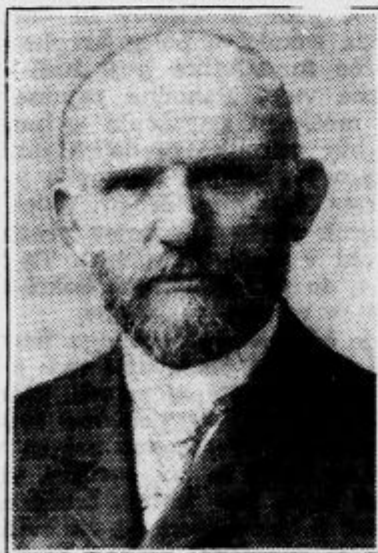
Razstava nam je kazala seveda, le izdelke slepih, njihovega ostalega dela nam ni mogla. Tega znanost in igra. Zlasti na glasbenem polju kažejo gojenci zavoda presenetljive uspehe, kar je zasluga glasbenega učitelja g. Oskara Sonca. Radio — poslušalci so imeli že opetovano priliko, da so se prepirali o tovrstnih uspehih slepih.

Zavod je sedaj pod vodstvom vestne in delavne gđ. Bogomire Dobovškove. Njej stoji ob strani učiteljica Vrhunčeva. Kraljeva, Pregljeva in za glasbo g. Sonca. Obrtno šolo in delavnico vodi slepi g. Dolinar, ki je doslej izučil že 56 otrok. Zavod se je v zadnjih letih v vsakem oziru močno dvignil. Ob njegovem jubileju, ki je ob enem obletnica prve slovenske šole za slepe, mu želimo kar najlepši razvoj tudi v bodočnosti!

ŠŠ.

85 let Ivana Likarja

Te dni je dopolnil g. Ivan Likar v Celju, eden najstarejših celjskih Slovencev, 85. leto svojega plodonosnega življenja. Splošno spoštovani in priljubljeni jubilarant se je rodil 27. junija 1854 v občini Cerknem v sedanji Juljski krajini. Kot deček je sodeloval s svojim bratom, ki je bil doma učitelj in organist, in s sestrami pri cerkvenem petju, brat ga je pa ob enem učil orgljanja in igranja na violino. Ker je bilo takrat na Primorskem v slovenskem delu dežele v šolah vse slovensko, za višje šole v Idriji pa je bilo potrebno

tudi znače nemščine, ga je brat na to po sebi pripravil. Ivan Likar je končal šolo v Idriji z odliko. Nato se je posvetil trgovskemu poklicu. V Idriji je služboval štiri leta. Pozneje je bil dve leti v Škofji Loki. Tam je sodeloval pri peškem zboru in predstavah v čitalnici skupno s poznejšim direktorjem srednje tehniške šole v Ljubljani Ivanom Šubicem in s poznejšim tržaškim in mariborskim knezoškofom dr. Andrejem Karlinom, ki sta bila takrat še dijaka.

Leta 1876. je prišel Ivan Likar v Celje. Po dveh letih službovanja v trgovini je vstopil kot uradnik v pisarno pokojnega narodnega borca dr. Josipa Serneca. Tu je ostal 18 let. Leta 1884. mu je izročila banka »Slavija« svoj celjski zastop, ki ga je uspešno vodil vse do l. 1922. Likar se je po svojem prihodu v Celje začel takoj udeleževati v čitalnici kot pevec in igratelj. Prva leta je bil tudi odbornik in tajnik čitalnice. Ko je bilo leta 1882. v Mozirju ustanovljeno prvo sokolsko društvo na bivšem štajerskem, je bil Likar med soustanovitelje društva in poverjenik za

Pokojni prometni minister dr. Mehmed Spaho. (Glej poročilo na 2. strani.)

Celje, dokler ni bil ustanovljen Celjski Sokol, ki mu je bil Likar tudi »krsni bo. ter«. Z veliko vnamo je sodeloval Likar tudi pri Glasbeni Matici v Celju in Celjskem godbenem društvu, ki mu je bil soustanovitelj in vzoren blagajnik. Ko navdušen pevec pa je po vstopu Likar posebn. ljubezen Celjskemu pevskemu društvu, pri katerem sodeluje kot pevec že ves čas od ustanovitve l. 1894., torej že 45 let. kar je gotovo velika redkost. Celjsko pevsko društvo je izvolilo Ivana Likarja za njegove velike zasluge za častnega člana. Jugoslovanski pevski savez pa ga je za več kot 25letno aktivno pevsko udeležbo odlikoval s častno diplomom. Tudi razna druga narodna in kulturna društva štejejo Likarja med svoje soustanovitelje, odbornike in agilne člane. Ivan Likar je prejel priznanje tudi z najvišjega mesta, ko je bil l. 1932. odlikovan z redom sv. Sa. ve V. stopnje.

Ko so se l. 1883. pričele v Celju in okolici narodno politične borbe med Slovenci in Nemci, zlasti pri občinskih volitvah v celjski okolici, ki so bile v petih letih trikrat in pri katerih so Slovenci po hudih bojih zopet zavajali celjsko okoliško občino, je dobil Likar kot odlični propagator vedno dopust za neumorno in uspešno agitacijo. To delo mu je nakopalo veliko pravdo, o kateri bo zgodovina še govorila, saj sta v tej pravdi izpregovorila zadnje besede avstrijski cesar Franc Jožef in rimski papež. Pri tem delu si je nakopal Likar težko bolezen. Hiral je dve leti in je ozdravel šele v Karlovih Varih. Likar spada med tiste zaslužne moške, ki so se pred vojno odlično udeleževali v borbi za slovenski značaj občin v celjskem okrožju, ki so bile delno pod renegatskim vplivom zaradi zvez s tedanjimi celjskimi mogotci in celjskim mestnim gospodarstvom.

Ivan Likar goji že vse življenje globoko ljubezen do petja, »okolskega« dela in odrske umetnosti. Večer življenja mu sladi naša lepa pesem, ki jo še vedno goji z navdušenjem, saj menda ni nastopa Celjskega pevskega društva, pri katerem bi častitljivi starček ne sodeloval.

Go podu Ivanu Likarju odločnemu, značajnemu in izredno zaslužnemu narodniku, ku, iskreno čestitamo k 85letnici, s toplo željo, da bi ga zdravje in zadovoljstvo spremljalo tja do skrajnih mej človeškega življenja!

Prometne nesreče v škofjeloškem okraju

Škofja Loka, 29. junija. Škofjeloški okraj je doživel v zadnjih dnevih kup prometnih nesreč. O nesrečni smrti šoferja Alekse Dolničarja pri Gore-nji vasi smo že poročali. Druga nesreča se je primerila v Železnikih. K eni nesreči pa rada pridružno, pravi ljudski pogovor, in tako se nesreče množijo. V soboto dopoldne je vozil s svojim motorjem na škofjeloški kolodvor trgovec z zelenjavo in sadjem v Škofji Loki v Nunki ulici g. Marjan Tibljaš. Na križišču ceste v Starem dvoru je dajal znake s hupo, toda zaradi visokega žita ni imel razgleda. Čim je zavozil na križišče, se je znašel pred njim neki luksuzni avto, baje iz Kranja. Tibljaš se je zaletel v limuzino od strani, nekako v sredo pri vratih. Karambol je bil precej hud. Tibljaš je vrglo na cesto. Oni v limuzini so naložili ponesrečenca nemudoma na svoj voz in ga odpeljali v ljubljansko bolnico. K sreči se poškodbe niso izkazale za opasne in se leči zdaj Tibljaš v domači oskrbi, pač pa je materialna škoda precejšnja.

Prav isti čas je prišlo do manjšega karambola pri Trebji v Poljanski dolini. Zasebnica Mure Marija se je vozila s kolesom in je imela s seboj triletno dete. Srečati bi morala dva voznika, ki sta vozila proti Škofji Loki. V želji, da pride hitro naprej, je prvega voznika prehitela, drugega pa ni mogla, ker je prav isti čas privozil nasproti kolesar. Muretova se v koplji vozil okrog sebe ni znašla, zavozila je v voznika, padla pred voz in si zlomila desno roko pod komolcem. Hkrati je seveda padlo na tla tudi dete in dobilo manjše poškodbe. Muretova je iskala pomoči pri zdravniku, ki jo je napolnil v ljubljansko bolnico. Nesreče je kriva Muretova sama, ker ne bi bila smela prehitovati. Nesreča se je pripetila pri šturmovi hiši. Sreča, da je voznik konje takoj ustavil, ker bi bila sicer kolesa Muretova pregazila.

Dan preje je doživel nevarno srečanje trgovski potnik Omahen Alojzij, ki dela

Le kolar zna narediti kolo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpeninovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda — in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

za trdko Vitamin v Ljubljani. Nasproti vasi Log je na banovinski cesti Škofja Loka — Poljane obračal svoj avto. Prav takrat pa, ko je imel avto počez čez cesto, je pribrazil iz Poljan neki ambulantni avto in se z vso silo zaletel v Omahovega, ga odrinil v stran in se potem daleč proč šele ustavil. Omahov avto je utrpel hude poškodbe, manj razumljivo pa je, kako je moglo priti do takega srečanja. Cesta je tod pregledna in vse kaže, da je moral oni, ki je privozil iz Poljan, voziti hitro in so mu potem odpovedale zavore. Ambulantni avto je z osoviniami posnel zemljo. Te nesreče dovolj zgovorno povedo, da škofjeloški okraj ni več v dobi kake romantike, marveč da ima promet, ki narakuje slehernemu vozaču veliko predvidnost.

Slovo dveh sester od šole

Poljčane, 29. junija.

Ko smo odhajali od vidovdanske proslave iz šole, smo se s hvaležnostjo spominjali dveh tukajšnjih bivših učiteljic, ki sta bili tekom leta upokojeni. Sta to vrli, nepozabni, v učiteljskih vrstah znani tovarišici, učiteljici, sestr: Hinterlechner Ana (poročena Čonč) in Karolina.

Do upokojitve — čeprav sta se že pred tem naselili v Ljubljani — smo prikrito

še vedno upali, da zasedeta svoji mesti v naši sredi, zato se od njih pravzaprav poslavljamo dokončno šele sedaj ob zaključku leta. Ob pogledu na naše najmlajše šolarčke smo spet pogrešali njih, ki sta bili prav tem malim dolgim letom učiteljici in vzgojiteljici, ki sta jih učili s pravo materinsko ljubeznijo.

Obe Ljubljanki sta nastopili prvo službo v Poljčanah in je gospa Ana s predstvom enega leta, ko je bila na Črešnjem, poučevala na šoli v Poljčanah 34 let, gospičica Karolina pa »repretrgoma« zadnjih 20 let, medtem, ko je druga leta službovala v Šmartnem v Rožni dolini, v Ljubnem, v Blagovini in v Celju.

Otroci, ljudstvo, društva in učiteljstvo se ju bo še dolgo s hvaležnostjo in spoštovanjem spominjalo. Prvim bosta nepozabni učiteljici, drugim svetovalki in dobrotnici in tretjim zgledni tovarišici. Kot vse-skozi odlični učiteljici sta bili deležni s strani nadrejenih ponovnih pohval in priznanj. Učiteljska organizacija ju prištevata med svoje najzvestejše članice.

Vemo, da jima je težko slovo od šole — od otrok, od ljudstva, od tovarišev, med katerimi sta toliko let delovali, vemo pa tudi, da sta po tolikih letih dela in truda potrebni oddiha in počitka, ki ga naj v združolstvu živata v svojem rojstnem kraju, v Ljubljani, še na mnoga, mnoga leta.

Tomaž Dolinar kot človek in delavec naj bo Slovincem v čast in ponos

Ljubljana, 29. junija

V nedeljo bodo člani društva »Pravnik« pohitili k rojstni hiši **Tomaža Dolinarja**, slovenskega pravnega znanstvenika, ki je poleg nekaterih drugih redkih slovenskih znanstvenikov iz preteklega dobe že v časih tujskega gospostva nad slovenskim narodom prednjačil s tem, da je kot tršata gorenjska korenina od navedenega kulturnega in znanstvenega sveta izterjal ugled in spoštovanje do znanja in sposobnosti našega človeka.

Že v letu 1905, mu je društvo »Pravnik«, ki se je od nekdaj znalo oddolžiti zaslugam naših sinov, ki so delovali na pravniškem polju, postavilo spominski ploščo na njegovi rojstni hiši v Dorfarjih blizu Škofje Loke. V nedeljo bodo njegovi člani obiskali ponovno kraj, kjer mu je 12. decembra l. 1760. stekla zibel. Položili bodo v znak hvaležnosti in priznanja venec ob priliki 100-letnice njegove smrti, ki ga je v 79. letu starosti, kljub visokim letom še vedno neumorno pri pravno znanstvenem delu dohitela 15. februarja l. 1839. na Dunaju, v mestu, kjer se je skoro zdržema pol stoletja posvečal znanstvenemu delu. S to svojo gesto, ki jo bo »Pravnik« opravil v nedeljo popoldne (skupen odhod iz Ljubljane ob 12., izhodna postaja Škofja Loka ali Zabnica), bo uvrstil samo nov člen svoje oddolžitve T. Dolinarju. Poleg omenjene spominske plošče je glasilo »Slovenski pravnik« pred leti prinesel že dva izčrpna orisa Dolinarjevega življenja in delovanja ter mu letos priključilo ob priliki 50. letnice svojega obstoja v »Spominski knjigi« nov oris izpod peresa univ. prof. dr. Janka Polca.

Iz teh izjavajj posnemamo, da je bil na pravniškem polju univerzalni Dolinar eden izmed tistih redkih slovenskih pravnih znanstvenikov, ki je prednjačil ne le med svojimi brati, ki so si s svojimi sposobnostmi prislužili priznanje v tujini, ampak je ostal še po svoji smrti celo stoletje vodilen v panogi avstrijskega žinitnega prava, kateremu se je poleg številnih drugih pravnih panog najbolj temeljito posvetil. Za praktično juridično delo nikdar ni kazal velikega veselja. Zato pa se je tem bolj vztrajno oklepal znanstvenega. To delo pa je bilo odlično in dokaj obsežno, pa se smemo Slovenci vsekar z njim ponasati. Delal je na romanistikah, v cerkvenem pravu, v pravni zgodovini, civilnem pravu, statistiki, kakor že omenjeno, pa je bil vodilen v avstrijskem žinitnem pravu. Njegovo zakonsko pravo je bilo svoj čas klasično delo. Pri tem delu je za nas Slovence gotovo zanimivo, da se je oddolžil tudi svoji ožji domovini s študijami, v katerih se je pečal z dvema problemoma slovenske zgodovine. Kljub veliki mnogostranosti njegovega znanstvenega delovanja si ni njegov ugled v pravem znanstvenem svetu še danes vsaj v njegovem delu o zakonskem pravu, s katerim še vedno ni popolnoma ugasnil njegov vpliv. Toda z bogatimi zakladi svoje znanstvene zbirke nikakor ni skopalil in je marsikaterim pisateljem zgodovinskih del dajal na razpolago prepise listin in podatke iz svoje zbirke. Za nekatero izmed njih je celo nalašč zbiral bogato gradivo in si s tem stekel njih največjo zahvalo. Prav njegovo neovirano, kljub stalni bolehnosti neumorno in razgibano znanstveno delo v dunajski dvorni knjižnici je bilo glavni vzrok, da razmerno dolgo ni zasedel kake univerzitetne stolice. Šele v 45. letu starosti je l. 1805 zasedel stolico za cerkveno pravo na dunajski univerzi. Kljub temu, da je imel poleg svojega predavateljskega dela še marsikatero dolžnost, ki so mu kradle predragoceni čas za znanstveno delo, je knjižno vendarle še dalje plodno delal. Odslej je njegovo glavno zanimanje veljalo avstrijskemu žinitnemu pravu. V l. 1830. je bil upokojen v 70. letu starosti, a tudi po upokojitvi ni miroval. Vse življenje bo-lehen, je prav do poslednjih svojih ur deloval.

Po svojem značaju skromen ni nikdar iskal in prosil časti. Čeprav je bil gotovo med najuglednejšimi člani svoje fakultete, ni bil nikdar niti dekan niti rektor. Zelo dobrotljiv pa je bil svojim prijateljem in sorodnikom, najbolj pa svojim dijakom, ki

jim je celo odpuščal in vračal izpitne take, a mnogim dajal tudi hrano. Saj se je sam moral vse do imenovanja na stolico premnogokrat boriti za svoj življenjski obstanek.

»Pravniku« in njegovim publikacijam pa se moramo zahvaliti, da nam je poznim rodovom znal ohraniti pomembno sliko človeka in delavca Tomaža Dolinarja, ob katerem se upravičeno more dvigniti naša narodna zavest, da je slovenska zemlja že v preteklosti, ki nam ni hotela priznavati kulturnih sposobnosti, rodila moža, na katerega smemo biti skupno z današnjimi slovenskimi pravniki ponosni vsi Slovenci. Saj se je z njim že pred enim stoletjem celo tujina lahko ponasala in bila dolgo dobo pod vplivom njegovega pravniškega dela.

Tragična smrt otroka v goreči baraki

Celje, 29. junija.

Na Vidov dan okrog 18.30 se je vnela baraka v gozdu blizu mestnega pokopališča v Čretu pri Celju, kjer sta stanovali brezposelna delavka Krajčeva in njena hčerka Škobernetova s svojimi otroki. Obe sta živeli v veliki revščini. Imeli sta prašiča in kozo ter nekaj borgega pohištva. Vse kaže, da so zanetli požar njeni otroci, ki so se igrali v baraki. V nekaj minutah je bila vsa baraka v plamenih. Vsi so se rešili, samo pol leta stari otrok Škobernetove je ostal v goreči baraki, a ga niso mogli rešiti. Krajčeva je vsa obupana skočila v gorečo barako, a so jo vendarle zadržali. Dobila je več opeklin.

Na kraj požara so prispeli gasilci s Te-harja in iz Gaberja, ki pa so se morali zaradi pomanjkanja vode omejiti le na lokaliziranje požara. Lesena baraka je pogorela do tal. Zgorela sta tudi prašič in kozo ter pohištvo, tako da sta ostali Krajčeva in Škobernetova z otroki brez sredstev. Ko so gasilci razkopavali pogorišče, so našli zgorele trupce otroka Škobernetove, ki je našel smrt v plamenih. Krajčeva in dva otroka, ki so sedaj brez strehe in brez sredstev, so prepeljali zaenkrat v celjsko bolnišnico.

S O K O L

Sokol v Konjicah praznuje ob priliki rednega letnega nastopa 2. julija dvajsetletnico obstoja društva in razvije takrat naraščajski prapor. Društvo je bilo ustanovljeno v poletju leta 1919 po pripravljalnem odboru, kateremu je načeloval takratni notarski namestnik Presečnik, ki je umrl kot notar na Vranskem, pripravljali odbor sta tvorila še veterinar Franc Vebler ter oficijant katastrske uprave Viktor Zorčič. Na prvem obnem zboru 31. avgusta 1919 je bil notar Presečnik izvoljen tudi za prvega starosta. Društvo je vseh 20 let krepko delovalo. V zadnjih sokolstvu neugodnih časih je sicer nekaj izgubilo na številu članstva, vendar delujejo v redu vsi oddelki in izpolnjuje društvo vse svoje naloge in tudi vse dolžnosti po zakonu o telesni vzgoji naroda. V zadnjem letnem poročilu sokolski župi v Mariboru je to društvo vpisano kot eno med najboljšimi. Spored proslave dvajsetletnice, ki bo na letnem telovadišču za Narodnim domom v Slov. Konjicah, je naslednji: Ob 14.30 razvije prapora in nagovor staroste dr. Sbrizaja, ob 15. spredvoj, ob 16. telovadni nastop. Pri nastopu sodelujejo člani sokolske mednarodne olimpijske vrste in sicer sokolski prvak brat Grlc ter brata Lesjak in Lapajne, dalje sodeluje sokolska godba iz Šmarja pri Jelšah.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

L. WINDER:

Gospod^{iz} Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Franc Ferdinand je po tem stavku nehal brati. Njegovi drhteči prsti so krčevito stiskali papir. Na sto koščkov ga je hotel raztrgati. Srce mu je glasno razbijalo. Položil je roko na glasno razbijajoče srce in zbral papir, ki so ga bili drhteči prsti zmečkali.

Cesar se je naglo opomogel. Ves svet je strmel nad pošastno živnostjo osemindesetletnega vladarja, ki se je upal peljati v Sarajevo, v priključni pokrajini, v sovražno deželo. Da se je dal cesar na vožnji skozi Bosno zavarovati z dvojnimi kordonom čet in da je bilo prebivalcem bosanskega glavnega mesta med cesarjevo navzočnostjo prepovedano zapuščati hiše, so častniki zamočljali. Franc Ferdinand je malodušno rekel Zofiji: »Ne bilo bi mi treba dvojne kordona čet, Srbi mu nič ne morejo, saj je pod božjim varstvom. Bog je zanj in zoper mene.« Zofija je zmajala z glavo: »Bog naj ne zapusti. Bog samo hoče, da veruješ vanj in ne izgubiš potrpljenja.«

OVIRE

Doktor Karel Lueger, dunajski župan, je bil v neznosnih bolečinah umrl. Cesar je z negibnim obrazom sprejel novico o njegovi smrti in rekel:

»Zdaj bodo torej Dunajčani, se pravi, Dunajčanke, zadnjič dirjale za njim, ko ga bodo peljali na pokopališče.« Franc Ferdinand je pozabil, da so bili časi, ko je ljubljencu Dunajčanov zavidal. Misli si je: »Tega je torej cesar preživel. Preživel bo tudi mene.«

Nihče ni za umrlim globlje žaloval kakor. Namestni škof doktor Marshall. Lueger, ki je svoje dni pogosto zatekal k diplomatskim zmognostim namestnega škofa, je imel premalo moči, da bi bil dr. Marshallu, ki je bil v nemilosti, izposloval dostop v Belvedere, vendar pa je častihlepneža duhovnika od leta do leta tolažil ter spet in spet vračal potrditvi, da bosta maščevalna Zofija in z njo prestolonaslednik nekega dne milostno sprejela bivšega prijatelja in zaupnika nazaj. »Ta mah sem pri Estu sam v zameri, a kadar me bo spet potreboval, se bo vse uredilo«, je Lueger mnogokrat dejal. Zdaj je bil Lueger mrtev, in nič ni bilo urejeno. Dr. Marshall, ki je bil naprejel tudi druge posrednike, a so se bili vsi zaman trudili za spravo med njim in Belvederom, se ni mogel nikoli dokončno sprijazniti z mislijo, da je njegova kariera pri kraju. Znamenja cesarske milosti namestni škof izraza ponesrečenega posredovanja pri Francu Ferdinandu sicer ni bil dobil, toda vplivni gospodje iz cesarjeve okolice so trdili, da vladar gotovo ne bi ugovarjal, če bi bil po smrti kardinala Gruschke dr. Marshall izbran za dunajskega knez nadškofa.

Leto dni za Luegerjem je kardinal umrl. Prijatelj dr. Marshalla so razširili glas, da je namestni škof določen za Gruschkevega naslednika. Marshall je ves oživel, njegova nekdanja podjetnost se je prebudila, in ko so ljudje v častnikih brali, da ga je cesar sprejel v avdienco, ni nihče dvomil o tem, da bo svetovnjak v duhovniški ob-

leki, ki je nekaj očaral marsikatero nadvojvodinjo, zdaj vendar že dosegel cilj svojega življenja, po katerem je toliko časa hrepenel. Dobro poučeni krogi so sicer menili, da ni prestolonaslednik še nikoli odpustil nobenemu nasprotniku in da bo z vsimi sredstvi izpodbijal Marshallu uspeh, a pričakovali so, da bo cesarjeva milost konec koncev vendarle odločila njemu v korist.

V tednu odločitve sta se pripeljala Franc Ferdinand in Zofija iz Konopišta na Dunaj. Prestolonaslednik je šel k cesarju ter mu naznanil, da ugovarja Marschallovemu povišanju. »Meni ni nič do njega«, je rekel cesar, »a kaj je zapravo vzrok, da naj ne postane nadškof?« Franc Ferdinand je odvrnil, da je doktor Marshall nizkotno obrekoval Zofijo, ko je rekel baronu Marguttiju, da hoče postati cesarica. Namestni škof po tem takem sumniči njega, prestolonaslednika, da se kani izneveriti prisegi. Margutti je rekel namestnemu škofu, da je takšna sodba o vojvodinji Hohenberški povsem napačna, a Marshall je odvrnil: »Če tako mislite, ste v silni zmoti. Hlepenje te ženske sega do neba, in v svoji razboritosti bo že našla sredstva, da ga uresniči. Prava sreča, da nihče ne ve, kaj vse se godi v njeni glavi. Da pa visoko meri, kaže najbolje to, da venomer trdi urbi et orbi, da ji je dana za monarhijo velepomembna naloga in da mora izvršiti poslanstvo, ki je silno važno za prihodnost habsburške države.« Cesar je nekoliko pomislil in rekel: »Če je tako govoril, je res razžalil tebe in tvojo ženo.« — »Da, veličanstvo. Posebno Zof najspodstujeve prosil, da ne bi vendarle postal nadškof. Misel, da bi se to utegnilo zgoditi, jo dela kar bolno.« »Torej jo lahko potolažiš«, je dejal cesar in končal avdienco. »Marshall ne bo nadškof.«

Namestni škof Marshall ni postal nadškof.

Zofijina maščevalnost je bila utolažena, hkratu je pa zadel njen napuh nov udarec. Najmlajši brat Franca Ferdinanda, Ferdinand Karel, ki je še vedno bohehal na pljučih, se je bil v Pragi, kjer je dal časa živeti kot inženjerski častnik, seznanil z meščanskim dekletom, Berto Czubrovo, hčerjo visokošolskega profesorja. Dekle se ni dolgo upiralo nadvojvodinji željam, a dekletov oče je nasprotoval tej zvezi in terjal, da se Ferdinand Karel s svojo ljubico oženi ali jo pa pusti pri miru. Zaljubljenec je bil voljan vzeti Berto za ženo. Ker se ni upal prositi cesarja za dovoljenje, se je pripeljal v Konopište in poprosil Franca Ferdinanda, naj mu pomaga. Brata sta bila ostala drug drugemu zmerom tuja. Prestolonaslednik se je vedno smejal navdušenju Ferdinanda Karla za dvorno gledališče prav tako so bila mlajšemu bratu barbarska nagnjenja starejšega nerazumljiva. Franc Ferdinand je bil že mnogokrat izrekel sodbo, da je dvorno gledališče »tako priskutno, da smrdi«. Ko so na Dunaju odkrivali Goetheju spomenik, je bil Franc Ferdinand rekel: »Goetheju in Schillerju postavljajo spomenike, mnogo avstrijskih generalov, ki so za našo domovino veliko bolj zaslužni, jih pa nima.« Take in enake besede Franca Ferdinanda so Ferdinanda Karla, ki ni mogel nikoli preboleti, da ga niso bili postavili za intendanta dvornih gledališč, odbijale in žalile. Toda vtrajnost, s katero si je bil Franc Ferdinand izvojeval zakonsko srečo, se je zdeli mlajšemu bratu tako lepa, da je imel vse neugodne sodbe od ocludnežu za krivične. Menil je, da Franc Ferdinand sicer nima pojma o umetnosti, da pa nikakor ne more biti tako brezčuten, kakor vobče mislijo; zato se je od časa do časa oglašil v Konopištu in Belvederu ter se potezal za bratovo prijateljstvo in razumevanje.

SPORT

Gutenbergov spominski turnir

Glavno darilo turnirja je prejela SK Svoboda, tolažilno pa prireditelj — SK Grafika

Ljubljana, 29. junija.

SK Grafika je danes priredila v počastitev izumitelja tiskarstva Gutenbergova spominski nogometni turnir. Povabila je SK Svobodo, SK Jadran in SK Korotana.

Kot prvi par sta igrali moštv

Svoboda : Korotan 4:0 (3:0)

Moštvi sta zaigrali agilno. Zmagovalci so bili tehnično boljši in rutiniranejši. Mladi Korotanci so se sicer žilavo branili, vendar niso mogli uspeti. Svoboda je pokazala prav dober kombinatorski nogomet kratkih pasov, v drugem polčasu pa je le nekoliko popustila.

Za tem sta se srečala

Jadran : Grafika 1:1 (0:1)

Moštvo prireditelja je zaigralo živahno in je bilo že v prvem polčasu uspešno. Tudi moštvo Jadrana je igralo odlično, tako da je igra nudila dober nogomet in dala maloštevilnim igralcem mnogo sportnega uživanja. Kazalo je, da si bo SK Grafika za zluženje priborila prvo darilo. Sele v zadnji minuti je Jadranovcem uspelo, da so izravnali. Žreb je nato odločil v korist Jadrana.

Kot tretji par sta se pojavila

Grafika : Korotan 1:0 (0:0)

Mladi Korotanci so v tej tekmi nudili nenavaden odpor. Kolikor so bili tehnično slabši in fizično šibkejši, so nadomestili z elanom in požrtvovalnostjo. Slednji pa je vendar odločila boljša igra in solidnejše znanje Grafike. Prvi polčas je bil sicer ne-

odločen, v drugem pa je moštvo Grafike kmalu zabilo zmagovosni gol.

V zadnji tekmi

Svoboda : Jadran 0:0

sta moštvi nudili izravnanost in igra sta bili res tudi enakovredni. Trudili sta se mnogo in igrali odlično. Pred golom pa je na obeh straneh manjkalo odločnosti. Po neodločenem rezultatu, je žreb prisodil prvo darilo SK Svobodi.

Po končanih tekmah je predsednik prosvetnega oddelka grafične organizacije g. Frelih s kratkim nagovorom izročil pokala Svobodi in Grafiki.

Zahvala pa gre tudi prireditelju, da je v času polletnih dni preskrbel za zanimivo prireditev. Grafičarjem gre v čast, da so se tako lepo spomnili svojega prvaka izumitelja tiskarstva Gutenbergova.

Maribor : Mura 5:0

Pokalna tekma mariborskega okrožja

Danes popoldne je bila na igrišču Rapida pred natanko 55 gledalci odigrana pokalna nogometna tekma med najstarejšima Maribora in Mure. Po premožni igri je Maribor prepričljivo zmagal s petimi goli razlike, od katerih je tri zabil že do odmor.

Tekmo je sodil g. Bergant. Moštvo Maribora bo v nadaljevanju tega tekmovanja v nedeljo nastopilo proti moštvu Olimpa iz Celja.

Maribor, 29. julija
Danes popoldne je bila na igrišču Rapida pred natanko 55 gledalci odigrana pokalna nogometna tekma med najstarejšima Maribora in Mure. Po premožni igri je Maribor prepričljivo zmagal s petimi goli razlike, od katerih je tri zabil že do odmor.

jo: Šemrou Vladimir, štefula Ludovik, Jenko Vladimir, Rožič Janez, Oberšek Jože, Gabrijelič Dušan, Pleničar Marjan (1922) za ASK. Primorje: Bezjak Franc. — Sodniški odbor pri klubskem prvenstvu v nedeljo rasporedi na mestu teh referent. — Za delegata podsveza pri tekmovanju v Mariboru se odreja sav. sodnik ing. L. Cerar, za delegata podsveza pri tekmovanju v Celju sav. sodnik Ivan Kocmur. — Delegati podsveza imajo nalogo izmeriti tekališče, tek. proge, vse orodje in sestaviti zapisnik v prisotnosti ostalih sav. sodnikov. — SK Rapid in SK. Celje morata sporočiti podsvezu točno uro pričetka tekmovanja in jo objaviti v listih zaradi sodnikov in atletov. — Sodniški izpiti v Celju. V komisijo za sodniške izpite v Celju se imenujeta gg. Karba Dragutin in Kocmur Ivan. Kandidata Perot in Dobnik se opozarjata, da bosta oprava ispit pri tekmovanju za klubsko drž. prvenstvo na Glaziji, g. Pietershek pa v Ljubljani.

Kaj bo s trobojem?

Ljubljana odklanja, da bi za Zagreb startali tui Spličani

Iz krogov atletskega podsveza v Ljubljani smo prejeli v zvezi s pripravi za atletske troboj med reprezentancami Beograda, Zagreba in Ljubljane naslednji dopis s prošnjo za uvrstitev: »Leta 1937. se je po dolgem prizadevanju posrečilo ustanoviti lahkotletsko tekmovanje med Beogradom, Ljubljano in Zagrebom, ki se je po velikih težavah istega leta v Ljubljani izvedlo in v katerem je Ljubljana tudi oficioelno potrdila premoč v atletiki nad Zagrebom. Leta 1938 je bil Zagreb na vrsti, da bi izvedel to tekmovanje, vendar do njega ni prišlo, baje zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Takrat se je govorilo tudi, da Zagreb ni priredil troboja, ker je bil pre slab in bi ga bil izgubil, čeprav bi bila zanj nastopila tudi slovenska atleta Srakar in Kotnik. Tudi letos je Zagreb slab, pa skuša zato s pomočjo g. Kovačeviča doseči celo v vrhovnem atletske forumu, da bi imeli pravico nastopa za Zagreb tudi atleti iz Splita. To pa ne drži! V propozicijah za kraljevi pokal je natančno določeno takole: Če bi se v bodoče ustanovile nove podrejene organizacije JLAS, bi lahko podrejene organizacije v Beogradu, Za-

grebu in Ljubljani sestavile svoje reprezentance iz atletov onih klubov, ki bi bili v času troboja na teritoriju podrejene organizacije v Beogradu, Zagrebu ali Ljubljani.

Po teh propozicijah se je postopalo tudi leta 1937 v Ljubljani, ko je Zagreb odklonil, da bi smeli startati v maratonskem teku več kakor trije tekmovalci za vsako mesto. Zaradi pojasnila navajamo, da je bilo na obnem zboru saveza sklenjeno, da sme v maratonu nastopiti neomejeno število tekmovalcev. To res ni v skladu s propozicijami za kraljevi pokal, pa se zato tudi ni moglo tako postopati. Pripominjamo še, da bi se te propozicije lahko menjale le po najvišji odobritvi in v soglasju z organizacijami omenjenih mest. Tako torej Split nikakor ne bo mogel tekmovalci v reprezentanci mesta Zagreba.

Ali ni čudno, da Zagreb, ki toliko govori o premožni svojih atletike, tako silni, da bi ojačali svojo reprezentanco s Spličani? Kaj bi bilo šele, če bi Zagreb zapustila še Srakar in Kotnik in kaj bi ostalo od onega tako močnega Zagreba? Ne glede na vse take misli pa je gotovo eno, da Ljubljana nikakor ne bo pristala, da bi se propozicije za kraljevi pokal tolačile samovoljno, temveč vztrajala, da se ta tekmovanja izvedejo točno, po njih. Sedaj je Zagreb na vrsti, da pove, ali hoče tako ali ne!

V nekaj vrstah

V Wimbledonu gre našim dobro

Drugi dan wimbledonskega turnirja so bili na sporedu damski singli in moški doubli. Najlepša igra dneva je bila med Francosoma Borotro in Brugnomom ter Nemcema Menzelom in Göpfertom. Nemca sta dobila že dva seta, v naslednjih treh pa sta zmagala Francoza, tako da se je srečanje končalo 2:6, 4:6, 6:3, 6:4, 6:2, za Borotro in Brugno. — Naš par Punčec-Mitić je zmagal nad manj znano dvojico 6:2, 6:3, 6:3. Tudi Pallada je skupno z Madžarom Dallosom ostal v prvem dublu zmagovalec. — V damskih singlih je naša druga igralka Florianova izgubila proti Angležinji Lombe z 1:6, 2:6, medtem ko je prvakinja Kovačeva odpravila Italijanko Tonolli s 8:6, 6:1.

Tretji dan wimbledonskega turnirja je prinesel novo senzacijo, katere akter je bil naš Kukuljevič, ki je

v treh setih po kratki igri premagal favorita vsega turnirja in zmagovalca iz Pariza Američana Mac Neilla s 6:4, 7:5, 6:1. Tudi Punčec je brez posebne muke zmagal nad nekim Angležem s 6:3, 6:1, 6:3. Prav tako je ostal zmagovalec Mitić nad Davidom s 6:4, 7:5, 6:4. Težje delo je imel Pallada, ki je zadel na Angleža Shayaesa, s katerim sta se po treh setih s 6:4, 3:6, 9:7 razstala še brez odločitve.

Šipoševa zgodba se razvija

Kakor smo že večer zapisali, je znani igralec Gradjanskega Vili Šipoš pobral šila in kopita in odšel v Bukarešto, kjer misli za dobro odškodnino in lepo plačo igrati v tamkajšnjem Rapidu. Njegov odhod je dvignil v zagrebški sportni javnosti precej prahu in listi so polni ugibanj in nasvetov, kako naj bi se ta najnovejša nogometna senzacija rešila v vsestransko zadovoljstvo. Njegov klub Gradjanski, s katerim se je baje šipoš pred odhodom sporazumel za odpustnico, bo imel zaradi tega izredno sejo in bo na njej skušal čim krajše likvidirati to afero.

Zanimivo je, da so nekateri informatorji spravili njegov odhod tudi v zvezo z neko ljubzensko afero v Bukarešti, proti kateri pa se je zelo odločno dvignila šipoševa zagrebška in prava zaročenka, ki zdaj sama posreduje pri Gradjanskem za šipoša in hoče v najkrajšem času stalno oditi za njim v rumunsko prestolnico. Pripovedovala je tudi, da je med tem že telefonično govorila s svojim zaročencem, ki je izjavil, da se za nobeno ceno ne misli več vrniti v Jugoslavijo.

Na izredni seji Gradjanskega je klubova uprava šipošu odrekla odpustnico, zelo verjetno je, da bo tajnik Jakopič sam odpotoval v Bukarešto in skušal urediti vso zadevo.

V Sofiji so te dni končali tekmovanje za državno teniško prvenstvo, kjer je postal državni prvak Jordanov z zmago nad Cankovom.

Naši tabletenisti v Beogradu

Kakor smo zabeležili pred odhodom, je naša akademski tabletenisti reprezentanca preteklo nedeljo nastopila v Beogradu v dvoboju s moštvom Kršćanske zajednice. Ljubljanci so visoko izgubili z 1:8. Poraz je večji kakor so pričakovali sami prireditelji, res pa je, da so bili naši to prot izredno nerazpoloženi. Edino točko za Ljubljano je priboril Krečič v srečanju z Mihalovičem in je celo Djinovski ostal brez zmage.

Plavalni bazen v Zagrebu

Muke in težave pri gradnji sportne naprave, ki jo Ljubljana že dolgo ima

Kakor beležijo zagrebški listi, biva od torka v Zagrebu naš strokovnjak za gradnjo kopališč ing. Stanko Bloudek, s katerim si je posebna mestna komisija ogledala vse terene, ki bi prišli v poštev za gradnjo sportnega bazena. Ing. Bloudek je izjavil, da bi bilo po njegovem najbolje graditi bazen blizu Save, ker v taki napravi sredi mesta nikoli ni dovolj svežega in čistega zraka. Po Bloudkovem mnenju bi bila vsota 2,5 milijona dinarjev zadostna za zgraditev modernega sportnega kopališča.

Pesem o zagrebškem sportnem bazenu je že precej stara in smo jo v Ljubljani zmerom poslušali z nekim tihim veseljem, ker smo se zavedali, da je naš sportni bazen SK Ilirija dvignil naš plavalni sport na višino, da se lahko meri z vsakim — tudi z onim ob morju — v državi. Zagrebčani so zato popolnoma upravičeno stalno kazali v Ljubljano in se zmerom češče navduševali za ljubljanski vzgled — glede sportnega bazena. Toda dolgo je ostalo le pri samih načrtih in lepih besedah, pred kratkim pa je predsednik zagrebškega plavalnega podsveza, znani sportni delavec mr. Praunsperger šel s tem vprašanjem pred javnost in naslovil predsedniku mestne občine odprto pismo, v katerem je zahteval natančna pojasnila glede raznih proračunskih postavk, ki se nanašajo na gradnjo zagrebških kopališč. Iz odgovora mestnega predsednika je razvidno, da so zneski, določeni za gradnjo sportnega bazena — v roke tamkajšnjega kluba Marathona — mnogo premajhni, da bi se dalo skoraj misliti na dovršitev takega dela, večina denarja v te namene je pa sploh določena za graditev ljudskega kopališča, ki seveda za sportne namene ne pride dovolj v poštev.

Kakor se vidi, se je s prihodom g. Bloudka v Zagreb spet sestala ena izmed komisij, toda zdaj bo v kratkem julij in letos se vprašanje gradnje sportnega bazena v Zagrebu najbrže spet ne bo dalo premakniti z mrtve točke. Če zasledujemo te dolgotrajne napore zagreb. plavalcev, da bi dobili svoj sportni bazen v trikrat tako velikem mestu kakor je Ljubljana, potem šele lahko precenimo, kakšne zasluge za razvoj plavalnega sporta — in ne nazadnje tudi za ljudsko zdravje — ima SK Ilirija — vredvsem pa njen predsednik sam ing. Bloudek, ki je v Ljubljani zgradila bazen, kakršnega za enkrat še ni v vsej državi.

Avtoklub Ilirija. Drevi v petek ob 19. v tajništvu Miklošičeva 15 odborova seja. Zaradi izredne važnosti obvezno za ves odbor.

SK Slavija. Drevi ob 20.30 članski sešestanek v posebni sobi restavracije »Sokol« poleg magistrata. Tajnik.

Aeroklub v Trbovljah je imel večeraj svoj ustanovni občni zbor. Dne 2. julija bo ekskurzija z letenjem na aerodrom v Ljubljano. Prijave se sprejemajo pri klubu.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Umrla nam je naša ljubljena mama, zlata stara mama, sestra, tašča, teta in svakinja, gospa

IVANA RAPUŠ roj. LUKAN

VDOVA PO DOHOD. NADPAZNIKU V POKOJU

dne 29. t. m., po kratki mučni boleznii, v 80. letu starosti. Na zadnji poti jo bomo spremlili v petek, dne 30. junija 1939, ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča Sv. Jožefa (na Vidovdanski cesti) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Selm Vestfalija, dne 29. junija 1939.

Globoko žaljuči:

FRANJA por. ŽITNIK, MARJA SCHREIBER, hčerki; IVAN ŽITNIK, zet; SLAVKO, vnuk — ter ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

NAZNANILO

Cenj. občinstvu vljudno naznanjava, da bova vodila zopet svojo delikatesno trgovino v lastni hiši na Kralja Petra cesti 13 v Celju v lokalih, ki jih je imel doslej v najemu gosp. J. Benko.

Svojim odjemalcem bova nudila vedno prvovrstno sveže in prekažno meso vseh vrst, kakor tudi vse mesne izdelke po zmerni ceni. Potrudila se bova, da bova postregla cenj. stranke točno in solidno. Dostava mesa in mesnih izdelkov po naročilu na dom.

Vljudno se priporoča za obilen odjem.

V. H. Šeligo

Z A N Y

mesarija, prekajevalnica in delikatesa CELJE, Kralja Petra c. 13.

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Patela — Repetitorij...

PREMOG

KOKS — DEVA

nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 5.

Telefon 20-59.

Postrežba brezhibna.

Izolacije

proti vlagi in vročini, ploščice za oblaganje sten, mavec, šamot in ves ostali

GRADBENI MATERIAL

dobite pri

Material

LJUBLJANA — TYRSEVA C. 36/b. Telef. 27-16. — Brzjavlj. Material.

Ob vsaki priliki — se spomnite

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ Slovenji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za slabo vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za nepremičnine, toka, podjetja, kapital, šolstvo in za vse drugo

Dotrpel je danes ponoči naš srčno dobri soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast, svak, gospod

IVAN GOSTINČAR

GOSTILNČAR IN POSESTNIK

Nepozabnega pokojnika bomo spremlili k večnemu počitku v soboto, dne 1. julija 1939 ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti v Kletah št. 3, na pokopališče v Dolu.

Spominjamo se ga v molitvi in ga ohranimo v blagem spominu.

KLEČE PRI DOLU, dne 29. junija 1939.

Globoko žaljuči vдова z otroci in ostalo sorodstvo

Tržaški listi o gostovanju naše opere

Objavili smo kratka, pregledna poročila našega posebnega poročevalca o tako lepo uspelem gostovanju naše opere v Trstu. Da se iz izjemno občutkom, da je naš poročevalac gledal preveč skozi lokalno-patriotična očala, prinašamo še kratke izvlečke strokovnih kritik italijan. Tržaških dnevnikov.

„Boris Godunov“

O prvi predstavi »Borisa Godunova« dne 22. t. m. piše kritik v t. v. dnevniku »Il Piccolo« v zelo obsežnem poročilu med drugim: Izvajanje »Borisa Godunova« pred publiko, ki je polnila do zadnjega kotička vse prostore in ki je sledila vsem slikam z živahnim zanimanjem, je dokazalo že od vsega početka v prvih zborovih prizorih spoštovanja vredno in plemenito soglasje ter disciplinirani studij in sigurnost umetnikov ljubljanske opere. Uravnovešenost vseh vrednot in harmoniziranje vseh moči sta se pokazali tako v slikah razgibanih mas kakor tudi v intimnih prizorih. Orkestralni del se je odlikoval že od prvih akordov. Orkester, četudi ne mnogoštevilčen, je našel izraze razgibane plastičnosti, in originalnost v zvoku in barvitosti pod vodstvom kapelnika Poliča, ki je strogo in izravnanov vzdrževal ubranost orkestra z izvajalci na odru.

V »Borisu« se lahko smatra zbor kot protagonist opere. Zbor ljubljanske opere, četudi ne preštevilen, vendar živahen in svež po kvaliteti svojih glasov in po pevski solanosti, je izvedel odlično svojo nalogo bodisi v prizoru kronanja, bodisi v koralnem zboru in v prizoru v snegu. Posebno v cerkvenem koralu je zbor pokazal značilnosti stila v padanju zborovih skupin, v poudarjenem fraziranju in v nasprotju temnega in svetlega.

Kar se tiče solistov ni med njimi specielnih tenkočutnih razlik v dobri sposobnosti, četudi se vsak posameznik odlikuje po temperametu, po glasu in po posebnih izraznih sposobnostih. Odličnega glasu, jasne in močne artikulacije je baritonist Primožič pokazal zrela in prijetna glasovna sredstva. V vlogi Pimen je bas Betetto, umetnik velike izkušnje in zanesljivih sposobnosti, žel veliko odobravanje v prizoru svojega pripovedovanja. Tenor Francel v vlogi Dimitrija je našel posebne inteligentne sposobnosti v intonaciji in glasovnem izražanju. Ravnotako tenor Marčec, izborne soliste, tako Vidalijske kot Ksenija, Kogevja kot Marina, Poličeva kot gostilničarka, Ribičeva kot Teodor, Španova kot rejnica ter Zupan in Rus kot vabagunda.

V vseh tih in tudi v drugih izvajalcih manjših vlog sta se pokazali plemenita pevska zavest in sposobnost v glasovnih sredstvih, postavljeni v službo Mussorgskega opere, ki je bila toplota in slovesno sprejeta po vsaki sliki in ob koncu dejanj. Vsem izvajalcem in kapelniku ravnanju Poliču je publika na koncu opere burno in toplo ploskala in poklonila šopke cvetlice. Slično piše tudi »Il Popolo di Trieste«.

„Prodane nevesta“

Ni manj sijajna ni kritika o drugi predstavi, o »Prodani nevesti«. Po obširnem razpravljanju o vrlih in lepoti opere same pravi »Il Piccolo« med drugim: Ljubljanski operni ansambel je tudi včeraj potrdil svoje vrline, svojo kapaciteto ter izbornost izvežbanost v predstavi »Prodane

neveste« in se je vokalno in instrumentalno izkazal vprav vzorno. Ničesar ni manjkalo v efektnem poudarku predstave. Orkester, v katerem sicer prevladujejo pihala nad godali, je pod sigurnim in odličnim vodstvom kapelnika Neffata izvajal skladbo čisto in fino v vseh potankostih, s prožnostjo, pestrim ritmom in pobožno lirčno navdahnjenostjo. Orkester je označil komične epizode, poudaril patetične, in karakteriziral pitoreskne figuracije baletov, ki jih je baletni zbor, discipliniran, eksakten in izredno dobre šote izvajal med burnim odobravanjem. Vokalna in scenična interpretacija umetnikov izkušenih sposobnosti in tankočutnosti, sta izzvali od vsega početka odobravnaje in najtoplejše aplavze mnogobrojne publike, ki se je kopičila v galerijah in v pritličju. Nato kritika pohvali posamezne soliste in poudarja odlične kvalitete zbor.

»Il Popolo di Trieste« pravi o »Prodani nevesti« med drugim: Včerajšnje izvajanje opere je bilo najboljšje. Izravnanost in homogenost skupnost v posameznostih kakor tudi v veliki liniji, disciplinirana zlitost vseh sodelujočih so posebno poudarile ne samo vse bisere te opere, nego tudi odlična svojstva interpretov, začenši s kapelnikom Neffatom, ki je spretno znal ožviti prekipajoči duh in spomladansko pozijo partiture, in se pokazal zanesljivega voditelja instrumentistov in pevcev. V glavni vlogi Marinke je ga. Ksenija Vidalijske pokazala toplot in nežno niansiran glas, zelo čisto artikulacijo in šarmantno gibčnost v petju. Te odlične vrline so ji prinesle živahne in zaslužne aplavze ob odprtem odru in po vsakem dejanju. Odlični umetnik bas Betetto je predstavil groteskno figuro mešetarja Kecalja s prekipajočim humorističnim duhom in se pri tem odrazil v vseh svedih na trezni komični ravni, ne da bi iskal popularnih instinktov galerije. Tudi on je bil obut s prisrčnimi in soglasnimi aplavzi. V vlogi Janka je tenorist Francel imel priliko izkazati se po svojem lepem in bistrem glasu in po topli prisrčnosti svojega petja. Tenorist Rus je z izredno lepim efektom podal Vaškovo vlogo in se odlikoval po svojem glasu prav prijetnega timbra in po živahni prisrčnosti svoje igre, združeni z veliko komičnostjo. Nato kritika pohvali tudi vse druge vloge in zaključuje s sodbjo: Prav odlični je bil zbor, zelo lepi kostumi, dekorativna inscenacija. Izredno dober baletni zbor.

„Ero z onega sveta“

O tretji, zaključni predstavi »Ero z onega sveta« so pisali italijanski dnevniki: Tudi sinoči je bil odlično napolnjen v vseh prostorih in je bil ansambel ljubljanske opere zopet deležen toplega sprejema in odobravanja. Opera je bila izvajana s posebnim krasnim poudarkom živahnosti in pestrosti tako v komičnih kakor tudi v patetičnih prizorih. Operno skladbo, ki je precej težavna in karakteristična, je »maestro« Mirko Polič, dirigent ostre muzikalne intuicije in močno izrazit v svojem hotenju, podal z jasnimi naglasom njenih posebnosti. Odlikovali so se posebno protagonisti: tenorist Francel, sopranistka Heybalova in basist Lupša. Vsi so si zasluženo izzvali burno odobravanje in aplavze popolnoma zasedene hiše. Koncem predstave so bili vsi izvajalci navdušeno pozdravljeni s posebnimi manifestacijami občudovanja in simpatije.

»Kresna noč« Sokola Ljubljana-Vič v soboto 1. julija jubilejna akademija v Tivoliju

V proslavo društvene 30. letnice bo v soboto 1. julija ob 20.30 na telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju jubilejna telovadna akademija viškega Sokola z bogatim in pestrim sporedom ob krasni razsvetljavi žarometov in bengalskega ognja. Vaditeljski zbor je pripravil za akademijo krasne telovadne točke, ki bodo gotovo zbudile pri gledalcih zanimanje in priznanje. Akademija bo obsegala 10 telovadnih točk, med katerimi bosta zavzemali prvi mesti »Svoboda«, simbolične proste vaje članov in članic in pa krasna telovadna skladba »Kresna noč«, ki jo bodo izvajali mladinski oddelki. Pri tej točki nastopijo najprej dečki pri rajanju palčkov, za njimi pa izvaja najmlajša ženska deca ljubke vaje »Metuljčki se zabigajo«. Po deklicah nastopijo starejše deklice s kresnicami, nakar bosta oba naraščaja v posebnih kostumih izvajala »Ples škrtatov in vil«. Oba naraščaja bosta potem vsak zase še izvajala: naraščajnice »Ples vil megljice«, naraščajniki »škratje v kresni

Lep sokolski praznik v Šoštanju

Šoštanj, 28. junija
Šoštanjski Sokol je v polnem razmahu. Po lanskem proslavi 30. letnice se kar vrstijo prireditve: akademije, igre, lutkovni oder. Letni društveni nastop, ki je bil zadnje nedeljo, pa se je uvrstil med najlepše in največje šoštanjske prireditve. Letno telovadišče se je v nedeljo jutraj odelo praznično. S številnih drogov so plapolale dolge trobojnice, vmes pa so se bohotile krite cvetja in zelenja v pozdrav množicam, ki so se popolne zgrnile v Šoštanj. Sprejem na kolodvoru je bil odlični. Domači sokolski oddelki so v krogih pričakali goste. Najpriznanejša pa je bila po zdravljenju vojska. Vod celjskih vojakov sta privedla kapetan Vrebec in podporočnik Popović. Po pozdravih je spreved od korakal na telovadišče, kjer se je ob treh vršilo svečano razvitje dečjega prapora. Na tribunah, oviti s trobojnico, so se zbrale kumice prapora v narodnih nošah: sestre Ivanka Senčeva, Draga Šumerjeva in Rozmanova, ki je zastopala zadržano kumico Angelo Pibernikovo. Na tribunah so bili tudi praporščaki s prapori, zastopnik celjske župe br. dr. Klor, zastopnik občine g. Arzenšek, kapetan Vrebec, zastopnik rezervnih oficirjev dr. Korun in drugi. Društveni starosta br. Rozman je začel slovesnost z lepim govorom; ko je razvil prapor, so nanj pripele kumice trakovce z gesli: »Z lastno močjo«, »Brez koristi in slave in« Čuvajte Jugoslavijo«. Praporščaki, ma. li Tonček Rozman, je prevzel lepi, po načrtih učitelja br. Kurnika izdelani prapor,

objubiljač, da ga bo pogumno nosil in čuval. V imenu celjske župe je čestital društvu dr. Klor, v imenu občine pa g. Arzenšek. Godba je zaigrala državno himno, sokolski oddelki so se uvrstili v povorke. Za godbo »Zarja« so korakali vojaki, nato članstvo in krogovi, članice, narodne noše, telovadci in članstvo v civilu. Povorka je bila dolga, skoro daljša od lanske. Z mnogih oken se je na spreved vspalo cvetje, ljudje so toplo pozdravljali povorko med prepevanjem pesmi sokolskih legij in slovesne himne.

Ob pol 17. uri, ko se je začel telovadni nastop, je bilo telovadišče že zasedeno. Velik del gledalcev je ostal na Cankarjevi cesti in pri kolodvoru. Telovadba je obsegala 16 točk. Reč moramo, da so vsi oddelki pokazali nemalo izvežbanosti. Iz njihovih izvajanj sta se odražala delo in trud, ki so ju opravili v telovadnicah. Domače društvo je postavilo na telovadišče nič manj kot 150 telovadnih, gostov pa je nastopilo okoli 100. Zadnja je nastopila vojska, ki je izvedla napad na Šoštanj in nje ga obrambo. Znani kapetan Vrebec je vse skrbno pripravil, da so bila izvajanja občinstvu čim bolj nazorna in razumljiva. Vojaki so oddali okoli 2000 streliv iz strojn. Razumljivo, da je bila vojska deležna navdušenega odobravanja.

Zvečer je bil v nabito polni dvorani Sokolskega doma družabni večer, ki je zaključil slavo. Nedelja 25. junija je dokazala res uspešno delovanje šoštanjskega Sokolskega društva.

Po srečnem poletu čez Ocean

Osemnajstoroč ameriških novinarjev, ki so te dni kot prvi prekomorski potniki z letalom »Atlantic Clipper« prispeli, so povabili na vrtno zabavo v Armenouvilleu

Javno usmrčanje v Franciji odpravljeno

Umesten in human odlok pariške vlade

Francoska vlada je s posebnim odlokom odpravila javne usmrčitve. Francoski kazenski zakonik je doslej predpisoval, da se morajo usmrtitve izvršiti na javnem prostoru. Ta dolžba je imela strašilen namen. V resnici pa je vsa procedura zbužala seveda le senzacijske občutke in lincarske nagone.

V prestolnici so že davno ustrezali zakonu le formalno. Dostop na morišče so tako daleč zaprli, da ni moglo občinstvo ničesar videti. V provinci je bilo drugače. Tam so zija lahkoprihajala tik do giljotine. Zoperni prizori, ki so se odigrali pred nekoliko dnevi, ko so obglavili morilca Weidmanna, so francosko vlado napotili do tega, da je javnost izključila od usmrtitev. Velika množica, v kateri so imele ženske večino in ki so bili v njej celo otroci, se je zgnela pred jetnišnico v Versaillesu, kjer je morilec nastopil zadnjo pot.

Reporterji so »ovekovečili« vsako podrobnost žalostne predstave in buljarni tisk je te posnetke objavil v velikih poročilih. Pametni ljudje zato sedaj odobravnajo, da je vlada sklenila preložiti usmrtitve na dvorišče jetnišnice. Sicer je senat že 1. 1896 sprejel zakonski predlog, da naj bi se izključilo javnost od usmrtitev, vendar pa ni prišlo nikoli do obravnavanja zakonskega osnuta v poslanski zbornici.

Odslej bodo smeli usmrtitvam prisostvovati samo predsednik porotnega sodišča, zastopnik glavnega državnega pravdnika, sodnik, sodni pisar, zagovornik, ravnatelj jetnišnice, policijski komisar, kazniški zdravnik in duhovnik. Tudi novinarji bodo torej izključeni. Tisk bo smel objavljati sploh samo usmrtitveni protokol in prestopki se bodo v tem pogledu kaznovali z globami 100 do 2000 frankov.

Avtomobilski predor pod prelazom Sv. Gotharda

Zanimiv načrt švicarskega inženirja

Švicarski arhitekt Paul Horsch iz Basla je izdelal načrt za nov predor pod prelazom Svetega Gotharda, ki naj bi bil namenjen avtomobilskemu prometu. Uresničenje tega načrta bi ustvarilo novo, hitro prometno zvezo z Italijo. Stroški bi pa bili dosti manjši, nego so običajni za takšna dela, in tudi čas gradnje bi bil krajši. Po Horschem načrtu bi se namreč izkoristili za novi predor že obstoječi znani železniški predor. Izvedba sama na sebi ne bi postavljala velikih tehničnih zaprek, samo vprašanje stalnega zračnega zahteva posebnih ukrepov. Namesto da bi se izkopal dragi prežračevalni rovi, ki morajo biti pogosto več sto metrov visoki, bi Horsch uporabil obstoječi železniški pre-

dor kot prežračevalnik. Ker bi potem novega predora ne začeli graditi samo z obeh koncev, temveč istočasno tudi iz stranskih rogov iz železniškega predora, bi se zelo skrajšala doba gradnje.

Na ta način bi odpadle nove dolgotrajne meritve, terenske preiskave in podobne stvari, ki jih je treba izvršiti pred začetkom prave gradnje. Ta čas premišljujejo o tem načrtu, ki bi ga bilo mogoče izvršiti, če bi se lotili dela takoj, že v dveh letih. Predor bi imel 6.4 m široko voznišče, na izogibašči cel 9.4 m. Stroški bi znašali okrog 700 milijonov dinarjev. Po Horschem mnenju bi skozenj šlo vsako uro povprečno 240 avtomobilov.

Rešitev za ceno dveh življenj

Velika nesreča v poljski reki

Pri Bialystoku na Poljskem se je v reki Narvi zgodila velika nesreča. Iz Zabudova je bila večja skupina moških in žensk priredila kolesarski izlet do reke. Po dolgi vožnji v pripekačjem soncu so se nekateri izletniki hoteli osvježiti v vodi. Nenadno je neka mlada ženska zašla v globoko mesto in se potopila.

Njene klice je hitro priplaval tajnik iz Zabudova, ki je se tudi kopal, in po daljšem iskanju mu je uspelo, da je mlado ženo pod vodo dobil ter jo spravil na suho. Komaj pa jo je položil na kopno, se je sam zgrudil nazaj in izginil v valovih. Nek drugi moški, klavec, ga je poskusil rešiti. Našel ga je, toda tajnik je bil že mrtev.

Ko je priplaval s truplom do kopnega, je bil tudi sam tako izmučen, da so ga valovi potegnili s seboj in je utonil. Občinski tajnik je bil umrl zavoljo srčne kapl. Mlado ženo so po daljših poskusih z umetnim dihanjem vendarle spet oživili.

Letošnji manevri italijanske vojske

Veliki jesenski manevri italijanske vojske se bodo letos vršili v nižini Pada in se prične 3. avgusta. Tri velike, popolnoma motorizirane enice bodo imele nalogo, da v hitrih pohodih absolutirajo vso nižino od Benečije do Piemonta. Močni »sovražni« zračni oddelki bodo imeli spet nalogo, da ta pohod preprečijo, dalje bo armada v pohodu naletela na polno namišljenih ovir v obliki razprtih mostov in cest. Preizkusi hočejo vse možnosti gibalne vojne. Sodelovali bodo tudi oddelki fašistične milice, in sicer v velikem obsegu ter deloma z organizatornimi posebnimi nalogami.

Deset tisoč slik je izginilo

Izmed kakšnih 30.000 slik, ki so jih imeli ob izbruhu španske državljanske vojne v javnih in zasebnih zbirkah v španiji, je izginilo, kolikor so mogle Francove oblasti doslej ugotoviti, kakšnih 10.000. Isto tako so izginile dragocenosti iz kakšnih 5000 cerkva in samostanov ter vse zlato in srebro iz madriške kraljeve palače. Veliko število slik je v palači Društva narodov v Ženevi, francoska vlada pa hrani kupe draguljev, slik in kipov, ki so jih odzveli rdečim milicnikom ob prestopu meje.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Dvesto potopov do »Squalusa«

Preiskovalno sodišče zavoljo katastrofe ameriške podmornice »Squalus« je zaslilo potapljaškega častnika Doylea, ki je izpovedal, da so pri potapljalnem manevru te podmornice vse žarnice kazale zeleno luč, kar pomeni, da so bili vsi ventili zaprti. Ko je brod dosegel globino 15 m, pa je zdrknil v globino 80 m kakor kos svinca.

Pri reševalnem delu je potapljačem uspelo, da so s pomočjo stisnjene zraka pripravili jarke pod ladijskim trupom, okrog katerega bodo sedaj lahko položili verige in bomo nesrečno podmornico potegnili potem na plitkejši kraj. Prejšnji teden so se potapljači nič manj nego 200-krat spustili do podmornice.

Strelna končala prepir za dediščino

V Körmendu so se dediči bogatega klobačarja zavoljo neke stare hiše, ki jim jo je bil zapustil, hudo spri. Skupina dedičev je hotela staro hišo popraviti in obnoviti, druga pa jo je hotela prodati. Spor, ki je prišel pred sodnike, je zaposlil pet advokatov in je šel že skozi več instanc, tako da so bili stroški na zadnje skoraj večji, nego je bila hiša vredna.

V enem izmed zadnjih dni pa je nastala huda nevihta nad mestom in med nevihto je treščilo baš v to staro hišo ne da bi jo vžgalo. Bila pa je že tako slaba, da se je sesula vase do temeljnih zdov. Spričo tega položaja so se dediči zedinili končno za pameten sporazum.

Vilice za špagete

V Zedinjenih državah je izumil nekdo posebne vilice za špagete. Imajo poseben ročnik, ki omogoča, da špagete navleče. Odslej za obed s špageti torej ne bo treba več žlice v levi roki in posebne spretnosti v desni.

V Rimu grade velikanske hotele

V Rimu so začeli graditi šest velikanskih hotelov v bližini Tacijevega mostu. Vsak teh hotelov bo visok 30 m ali osem nadstropij, pročelja bodo dolga 80 m, a v vsakem bo po 3000 postelj in nad 300 kopalnic. Gradbena dela bodo končali ob koncu 1941., tako da bodo hoteli pripravljeni za tujce, ki pridejo 1942 na svetovno razstavo v Rim.

Zveza v znamenju obroča

Francoski kolesar in tekmovalce Paul Maye se je nedavno oženil. Ko je z nevesto zapuščal cerkev, so ga tovariši pozdravljali s kolesi v rokah in so v simboličen spomin nevesto in njega zajeli v gumasti obroč

A NEKDOTA

Napoleon in Jožefina sta prišla k notarju Raguideauju, da bi oznanila svojo zaroko. Jožefino so povabili v zasebno pisarno znanega notarja, med tem ko je moral Napoleon čakati zunaj. Bodoči cesar je razločno slišal, kako je notar dejal: »Blaznost je z vaše strani, da se hočete poročiti z Bonapartejem. Kmalu se boste te neumnosti kesa. Saj nima ničesar razen svojega meča in plaša.«

Napoleon ni Jožefini nikoli povedal, da je slišal te besede. Toda tistega dne, ko se je dal kronati za cesarja, se je obrnil do ceremoniarja, pogledal je Jožefino in dejal: »Privredite Raguideauja!« Ko je notar prišel, mu je dejal Korz z na meškom: »Nu, kaj imam sedaj razen svojega meča in plaša?«

VSAK DAN ENA

»Zdaj bomo prekinili prenos koncerta na ploščah. V času odmora bomo oddajali glasbo in gramofonskih ploščah...«

(»Ric et Racc«)